

ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2η ενότητα

Πηγή: ΕΟΤ

Ιούνιος 2020

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΝΑ ΦΑΣΗ	4
ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	6
A ΦΑΣΗ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ - ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	8
A.1. Σύσταση Ομάδας Έργου.....	8
A.2. Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών και ορισμός του Συντονιστή	8
✘ Εργαλείο 1 – Αποτύπωση ενδιαφερόμενων μερών.....	8
A.3 Προσδιορισμός διαδικασίας σχεδιασμού & δημόσιας διαβούλευσης – Προφίλ προορισμού.....	10
✘ Εργαλείο 2 - Προφίλ προορισμού (από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Τουριστικών Δεικτών – ETIS).....	10
B ΦΑΣΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	12
B. 1. Αποτύπωση και αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος του προορισμού	12
✘ Εργαλείο 3: Ανάλυση PESTEL	12
B 2. Αποτύπωση Και Αξιολόγηση Της Κατάστασης Του Προορισμού (Εσωτερικό Περιβάλλον)	17
B. 2.1. Αποτύπωση και αξιολόγηση της τουριστικής προσφοράς.....	17
✘ Εργαλείο 4 - Περιγραφή & αξιολόγηση τουριστικών πόλων έλξης.....	17
✘ Εργαλείο 5 - Περιγραφή & αξιολόγηση υποδομών – υπηρεσιών	19
✘ Εργαλείο 6 – Ερωτηματολόγιο καταλυμάτων.....	22
✘ Εργαλείο 7 - Ερωτηματολόγιο τουριστικών επιχειρήσεων πλην καταλυμάτων	28
✘ Εργαλείο 8 - Περιγραφή & αξιολόγηση δραστηριοτήτων	33
✘ Εργαλείο 9 - Περιγραφή & αξιολόγηση προσβασιμότητας προορισμού	34
✘ Εργαλείο 10 – Ενεργά τουριστικά προϊόντα	37
B 2.2. Αποτύπωση και αξιολόγηση της τουριστικής ζήτησης.....	38
✘ Εργαλείο 11 – Ερωτηματολόγιο για διεξαγωγή έρευνας τουριστών και επισκεπτών	38
B 2.3. Οι επιπτώσεις της τουριστικής δραστηριότητας και των πολιτικών που εφαρμόστηκαν στον προορισμό.....	49
✘ Εργαλείο 12 – Αποτύπωση τοπικού οικονομικού οφέλους από την τουριστική δραστηριότητα (υπολογιστικό φύλλο excel)	50
✘ Εργαλείο 13.1 – ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων εμπλεκόμενων φορέων .	51
✘ Εργαλείο 13.2 – Ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων μόνιμων κατοίκων	52

✘ Εργαλείο 13.3 – Ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων εργαζόμενων στον τουριστικό κλάδο	54
✘ Εργαλείο 14 - Έντυπο διερεύνησης αποτελεσματικότητας πολιτικών που εφαρμόστηκαν	57
✘ Εργαλείο 15 – Ερωτηματολόγιο για τον έλεγχο εφαρμογής πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης	61
B.3. Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης του προορισμού.....	75
✘ Εργαλείο 16 – Ανάλυση SWOT.....	75
Γ' ΦΑΣΗ: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	78
Γ 1. Καθορισμός οράματος και βασικών αρχών προορισμού	78
✘ Εργαλείο 17 - Διαμόρφωση οράματος και αρχών	78
✘ Εργαλείο 17.1 – Όραμα σε ότι αφορά τον τουρισμό του αύριο.....	78
✘ Εργαλείο 17.2 – Αξίες και αρχές που διέπουν το επιδιωκόμενο μοντέλο ανάπτυξης	79
✘ Εργαλείο 17.3 - Όραμα Προορισμού.....	80
Γ 2. Διαμόρφωση στρατηγικών και ειδικών στόχων.....	80
✘ Εργαλείο 18 – Διαμόρφωση και εξειδίκευση στρατηγικής	80
Γ 3. Διαμόρφωση σχεδίων δράσης	81
✘ Εργαλείο 19: Σχέδια δράσης ανά ειδικότερο στόχο	81
Δ ΦΑΣΗ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	82
Δ.1 Εξειδίκευση των σχεδίων δράσης σε έργα και δράσεις	82
✘ Εργαλείο 20 – Τεχνικό Δελτίο Έργου / Δράσης	82
Δ 2 Οικονομικός προγραμματισμός δράσεων	92
✘ Εργαλείο 21 – Οικονομικός προγραμματισμός έργων και δράσεων.....	92
Δ 3 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης	92
✘ Εργαλείο 22 – Ενδεικτικοί δείκτες.....	92

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΝΑ ΦΑΣΗ

Στην συγκεκριμένη ενότητα περιλαμβάνονται όλα εκείνα τα έντυπα (φόρμες και ερωτηματολόγια) που αποτελούν τα προτεινόμενα εργαλεία για την υλοποίηση των τεσσάρων φάσεων του σχεδίου/ προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης. Πριν από κάθε έντυπο υπάρχει μια συνοπτική περιγραφή που αναφέρεται στη χρησιμότητά του καθώς και στον τρόπο συμπλήρωσής του. Με πορτοκαλί γραφή σε όλα τα έντυπα-εργαλεία, δίνονται παραδείγματα συμπλήρωσής τους.

Στον επόμενο πίνακα εμφανίζονται συνολικά τα εργαλεία ανά φάση και βήμα.

ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΗΜΑΤΑ	ΕΡΓΑΛΕΙΑ
Α ΦΑΣΗ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ – ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	
A.1. Σύσταση Ομάδας Έργου (ΟΕ)	Πίνακας: Κύριες πηγές άντλησης δευτερογενών δεδομένων
A.2. Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών (ΟΕΕΜ) και ορισμός του Συντονιστή	Εργαλείο 1 – Αποτύπωση ενδιαφερόμενων μερών
A.3 Προσδιορισμός διαδικασίας σχεδιασμού & δημόσιας διαβούλευσης – συνοπτική αποτύπωση του προφίλ του προορισμού	Εργαλείο 2 - Προφίλ προορισμού (από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Τουριστικών Δεικτών – ETIS)
Β ΦΑΣΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	
B.1. Αποτύπωση και αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος του προορισμού	Εργαλείο 3: Ανάλυση PESTEL
B.2. Αποτύπωση και αξιολόγηση της κατάστασης του προορισμού (εσωτερικό περιβάλλον)	
B 2.1. Αποτύπωση και αξιολόγηση της τουριστικής προσφοράς	
i. Τουριστικοί πόλοι έλξης	Εργαλείο 4 - Περιγραφή & αξιολόγηση πόλων έλξης
ii. Υποδομές-υπηρεσίες	Εργαλείο 5 - Περιγραφή & αξιολόγηση υποδομών – υπηρεσιών
iii. Τουριστικά καταλύματα	Εργαλείο 6 – Ερωτηματολόγιο καταλυμάτων
iv. Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	Εργαλείο 7 - Ερωτηματολόγιο τουρ. επιχειρήσεων πλην καταλυμάτων
v. Τουριστικές δραστηριότητες	Εργαλείο 8 - Περιγραφή & αξιολόγηση δραστηριοτήτων
vi. Προσβασιμότητα του προορισμού	Εργαλείο 9 - Περιγραφή & αξιολόγηση προσβασιμότητας προορισμού
vii. Ενεργά τουριστικά προϊόντα	Εργαλείο 10 – Ενεργά τουριστικά προϊόντα

ΦΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΗΜΑΤΑ	ΕΡΓΑΛΕΙΑ
viii. Υπάρχουσα τουριστική εικόνα	
B.2.2. Αποτύπωση και αξιολόγηση της ζήτησης i. Η ζήτηση και οι τάσεις της ii. Το προφίλ των επισκεπτών iii. Το αποτύπωμα της τουριστικής δραστηριότητας και οι δείκτες απόδοσης	Εργαλείο 11 –Ερωτηματολόγιο για διεξαγωγή έρευνας τουριστών και επισκεπτών
B.2.3. Οι επιπτώσεις της τουριστικής δραστηριότητας στον προορισμό i. Επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική οικονομία ii. Επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική κοινωνία και το περιβάλλον iii. Αξιολόγηση προηγούμενων πολιτικών που εφαρμόστηκαν στο επίπεδο του προορισμού iv. Έλεγχος κριτηρίων εφαρμογής πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης στον προορισμό	Εργαλείο 12 – Αποτύπωση τοπικού οικονομικού οφέλους από την τουριστική δραστηριότητα (υπολογιστικό φύλλο excel) Εργαλεία 13.1., 13.2. και 13.3. – Απόψεις εμπλεκομένων μερών Εργαλείο 14 - Έντυπο διερεύνησης αποτελεσματικότητας πολιτικών Εργαλείο 15 – Ερωτηματολόγιο για τον έλεγχο της εφαρμογής κριτηρίων ΒΑ
B.3. Συνθετική αξιολόγηση – Συμπεράσματα	Εργαλείο 16 – Ανάλυση SWOT
Γ ΦΑΣΗ: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	
Γ.1 Καθορισμός οράματος προορισμού	Εργαλείο 17 – Διαμόρφωση οράματος και αρχών προορισμού
Γ.2 Διαμόρφωση στρατηγικών στόχων	Εργαλείο 18 – Διαμόρφωση και εξειδίκευση στρατηγικής
Γ.3 Διαμόρφωση σχεδίων δράσης	Εργαλείο 19 – Σχέδια δράσης ανά ειδικότερο στόχο
Δ ΦΑΣΗ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	
Δ.1. Εξειδίκευση των σχεδίων δράσεων	Εργαλείο 20- Τεχνικό δελτίο δράσης / έργου
Δ.2. Οικονομικός προγραμματισμός των δράσεων	Εργαλείο 21 – Οικονομικός προγραμματισμός έργων / δράσεων
Δ.3. Δείκτες για την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων και των στόχων του σχεδίου	Εργαλείο 22 - Ενδεικτικά παραδείγματα δεικτών

ΚΥΡΙΕΣ ΠΗΓΕΣ ΑΝΤΛΗΣΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η συμπλήρωση των πινάκων που ακολουθούν γίνεται υποχρεωτικά, τουλάχιστον σε πρώτη φάση, με βάση την υπάρχουσα πληροφορία. Ο παρακάτω πίνακας καταγράφει τις πηγές των μεταβλητών και παραμέτρων στις οποίες αναφέρεται ο παρών οδηγός και για τις οποίες υπάρχουν σήμερα πληροφορίες στα διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό/δημοτικό). Αν αποφασιστεί ότι για την ανάλυση χρειάζονται περισσότερα και αναλυτικότερα δεδομένα, η Ομάδα Έργου θα πρέπει να προχωρήσει σε πρωτογενείς έρευνες αξιοποιώντας τα ερωτηματολόγια που παρατίθενται στη συνέχεια.

Παράμετρος	Πηγή	Επίπεδο πληροφορίας		
		Εθνικό	Περιφερειακό	Δημοτικό
Ξενοδοχειακά καταλύματα	ΜΗΤΕ/ΕΛΣΤΑΤ/Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο	X	X	X
Ενοικιαζόμενα Δωμάτια/Διαμερίσματα	ΜΗΤΕ/ΕΛΣΤΑΤ	X	X	X
Ιδιωτικά Καταλύματα	ΕΛΣΤΑΤ/AirDNA	X	X	X
Τουριστικές Επιχειρήσεις	ΜΗΤΕ/ΕΛΣΤΑΤ	X	X	X
Τουριστικές Δραστηριότητες	Έρευνα		X	X
Τουριστικά θέλγητρα	Μητρώα ΥΠΠΟ, ΥΠΕΝ, ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα	X	X	X
Αφίξεις σε προορισμό κατά μέσο μεταφοράς	ΕΛΣΤΑΤ/ΤτΕ/Έρευνα	X	X	X
Αφίξεις/Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	X
Αφίξεις / Διανυκτερεύσεις σε ενοικιαζόμενα δωμάτια	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	
Αφίξεις/Διανυκτερεύσεις σε ιδιωτικά καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης	AirDNA / Έρευνες	X	?	X
Εισερχόμενος τουρισμός	ΤτΕ	X	X	
Εσωτερικός τουρισμός	ΕΛΣΤΑΤ	X	?	
Συνολικός αριθμός διανυκτερεύσεων	ΕΛΣΤΑΤ/ΤτΕ/Έρευνα	X	X	X
Τουριστική Δαπάνη	ΤτΕ/ΕΛΣΤΑΤ/Έρευνα	X	X	?
Έσοδα τουριστικών επιχειρήσεων	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	
Κατάσταση Ξενοδοχείων	Έρευνες ΙΝΣΕΤΕ, ΞΕΕ, ΙΤΕΠ	X	X	?
Απασχόληση (τουριστική, συνολική)	ΕΛΣΤΑΤ/ΕΡΓΑΝΗ/	X	X	?
Κατανάλωση ενέργειας	ΔΕΔΗΕ/Επιχειρήσεις	?	X	X
Κατανάλωση εδάφους	CORINE/COPERNICUS/E	X	X	X

Παράμετρος	Πηγή	Επίπεδο πληροφορίας		
	ΕΑ			
Κατανάλωση νερού	ΕΓΥ/Δήμοι	?	X	X
Ηχορύπανση				?
Φωτορύπανση				?
Παραγωγή/Διαχείριση στερεών αποβλήτων	ΕΣΔΑ/ΠΕΣΔΑ/ΤΣΔΑ	X?	X?	X?
Διαχείριση Υγρών Αποβλήτων	ΕΓΥ/Δήμοι	?	?	X
ΑΕΠ/δομή οικονομίας, μητρώο επιχειρήσεων	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	?
Δομή οικονομίας-απασχόληση	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	X
Δημιουργία Παγίου Κεφαλαίου	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	
Δημογραφικά δεδομένα	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	X
Απασχόληση/Ανεργία	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	
Προσδόκιμο ζωής	ΕΛΣΤΑΤ/EUROSTAT	X	X	
Κατανομή εισοδήματος	ΕΛΣΤΑΤ/EUROSTAT	X	?	
% πληθυσμού κάτω από όριο φτώχειας	ΕΛΣΤΑΤ	X	X	
Τοπίο		?	?	?
Βιοποικιλότητα	ΕΕΑ	X	X	
Ποιότητα θάλασσας	ΕΕΑ/ ΕΓΥ/ Γαλάζιες σημαίες/	?	X	X
Κυκλοφοριακό, Προσπελασιμότητα, Πεζόδρομοι, Ποδηλατόδρομοι				?
Προσβασιμότητα			X	X
Κατάσταση δημόσιων χώρων				X
MMM (σε τοπικό επίπεδο)				X

Επεξηγήσεις συμβόλων: X: υπαρκτά δεδομένα, Κενό: μη υπαρκτά δεδομένα, ? : αβεβαιότητα για την ύπαρξη ή τη διαθεσιμότητα των δεδομένων

Α ΦΑΣΗ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ - ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

A.1. Σύσταση Ομάδας Έργου

A.2. Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών και ορισμός του Συντονιστή

✂ Εργαλείο 1 – Αποτύπωση ενδιαφερόμενων μερών

Περιγραφή εργαλείου

Στο παρόν έντυπο καταγράφονται τα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) του προορισμού που μελετάται, αποτυπώνοντας τον τρόπο με τον οποίο ο συγκεκριμένος φορέας σχετίζεται με τους σκοπούς του έργου (κάτι που επί της ουσίας απαντά στο ερώτημα «γιατί ο συγκεκριμένος φορέας αποτελεί ενδιαφερόμενο μέρος;»), τον βαθμό στον οποίο επιδρά στην εξέλιξη του έργου (ήτοι στην ανάπτυξη του προορισμού) και τον προτεινόμενο τρόπο ανάμειξης του φορέα στο έργο ώστε να συνεισφέρει θετικά στην επίτευξη των στόχων. Τέλος, για πρακτικούς λόγους, καταδεικνύεται το πρόσωπο επαφής με τον συγκεκριμένο φορέα-ενδιαφερόμενο μέρος. Ο πίνακας αυτός είναι εξαιρετικά χρήσιμος για τη σύνθεση της Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών (ΟΕΕΜ). Αρχικά, συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου (ΟΕ), με βάση τη γνώση της σε ότι αφορά το τουριστικό σύστημα της περιοχής μελέτης, ενώ θα πρέπει να υπάρξει και δημόσια πρόσκληση όπου τα ενδιαφερόμενα μέρη θα εκδηλώνουν την πρόθεσή τους να συμμετέχουν στην ομάδα διαβούλευσης.

Ενδιαφερόμενο μέρος (ενδεικτικά)	Περιγραφή του ενδιαφέροντος (συσχέτιση με τους σκοπούς του έργου)	Βαθμός επίδρασης στην εξέλιξη του έργου (Υψηλός-Μέσος-Χαμηλός-Απροσδιόριστος)	Προτεινόμενος τρόπος εμπλοκής στην εξέλιξη του έργου	Πρόσωπο επαφής με το ενδιαφερόμενο μέρος
Περιφέρεια	- Αρμόδια για την εκπόνηση στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων τουριστικής ανάπτυξης για την περιφέρεια στην οποία ανήκει ο προορισμός - Διαχείριση πόρων για την περιφερειακή τουριστική ανάπτυξη	Υψηλός	- Διάθεση πληροφοριών που αφορούν τις στρατηγικές και επιχειρησιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη καθώς και τις αντίστοιχες χρηματοδοτικές δυνατότητες	Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού

Ενδιαφερόμενο μέρος (ενδεικτικά)	Περιγραφή του ενδιαφέροντος (συσχέτιση με τους σκοπούς του έργου)	Βαθμός επίδρασης στην εξέλιξη του έργου (Υψηλός-Μέσος-Χαμηλός-Απροσδιόριστος)	Προτεινόμενος τρόπος εμπλοκής στην εξέλιξη του έργου	Πρόσωπο επαφής με το ενδιαφερόμενο μέρος
Σύνδεσμος Ξενοδόχων	<ul style="list-style-type: none"> - Ιδιοκτήτες του Χ% των διαθέσιμων τουριστικών καταλυμάτων του προορισμού - Συμμετοχή σε Χ τουριστικές εκθέσεις - Προσφορά Χ διανυκτερεύσεων για την εξυπηρέτηση ταξιδιών εξοικείωσης (fam trips) - Έκδοση προωθητικού υλικού για τον προορισμό - Επιρροή/διασύνδεση με ΕΟΤ, ΣΕΤΕ, Περιφέρεια, Δήμο 	Υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> - Διάθεση της πληροφορίας που σχετίζεται με στατιστικά στοιχεία για τα καταλύματα (δυναμικότητες, αριθμός διανυκτερεύσεων, ικανοποίηση επισκεπτών, προτιμήσεις επισκεπτών, κτλ.) - Διάθεση της πληροφορίας που σχετίζεται με τις επαφές τους με φορείς της αγοράς (tour operators, ΣΕΤΕ, κτλ.) - Διάθεση της πληροφορίας που σχετίζεται με την άποψή τους για το έργο συνολικά 	Πρόεδρος Ένωσης Ξενοδόχων
Σύλλογος κατοίκων ιστορικού κέντρου	<ul style="list-style-type: none"> - Εκπροσωπεί τους κατοίκους μιας περιοχής που δέχεται υψηλό αριθμό επισκεπτών με τις αντίστοιχες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις 	Υψηλός	<ul style="list-style-type: none"> - Διάθεση της πληροφορίας σχετικά με τον τρόπο επίδρασης των επισκεπτών στην περιοχή - Διάθεση της πληροφορίας που σχετίζεται με την άποψή τους για τον τρόπο βελτίωσης της επίδρασης των επισκεπτών στην περιοχή 	Πρόεδρος συλλόγου

A.3 Προσδιορισμός διαδικασίας σχεδιασμού & δημόσιας διαβούλευσης – Προφίλ προορισμού

✂ Εργαλείο 2 - Προφίλ προορισμού (από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Τουριστικών Δεικτών – ETIS)

Περιγραφή εργαλείου

Η συμπλήρωση του εντύπου είναι σχετικά εύκολη. Περιέχει βασικές πληροφορίες σχετικά με τη γεωγραφία, τις τουριστικές παροχές, τις μεταφορικές συνδέσεις και τον αριθμό των επισκεπτών στον συγκεκριμένο προορισμό. Οι χρήστες του εντύπου είναι ελεύθεροι να προσαρμόζουν τη μορφή του προφίλ ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του εκάστοτε προορισμού. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Χρησιμοποιήστε αυτό το έντυπο για να παρουσιάσετε στα ενδιαφερόμενα μέρη μια γενική εικόνα του προορισμού σας			
ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ:			
ΧΩΡΑ:			
ΟΡΙΑ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ:			
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ:		ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ:	
Περιγραφή	Απόσταση από την πρωτεύουσα (χλμ.)	Βασικά είδη τουρισμού και δημοφιλέστερες δραστηριότητες	Τα πέντε κορυφαία τουριστικά αξιοθέατα (περιλαμβανομένων των περιβαλλοντικών και πολιτιστικών αξιοθέατων)
			1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ:		ΚΑΙΡΟΣ:	
Έκταση του προορισμού (κατά προσέγγιση, σε km ²) και των κυριότερων φυσικών χαρακτηριστικών του (ποτάμια, λόφοι, κόλποι, κτλ.)	Κυρίαρχο τοπίο (σημειώστε «X» δίπλα στη σχετική απάντηση)	Επίπεδο βιοποικιλότητας (είδη φυτών και ζώων)	Μέση ηλιοφάνεια, βροχόπτωση και θερμοκρασίες ανά εποχή
	Αστικό: _____ Αμμώδης παραλία/παραλία με βότσαλα: _____ Χερσότοπος/Ερεικώνας: _____ Γεωργική γη: _____ Δασική γη: _____ Αλπικό: _____ Θαμνώδης βλάστηση: _____ Έρημος: _____ Υγρότοπος: _____ Άλλο (προσδιορίστε): _____	ΧΑΜΗΛΗ βιοποικιλότητα (μικρή ποικιλία ειδών): _____ ΜΕΤΡΙΑ βιοποικιλότητα: _____ ΥΨΗΛΗ βιοποικιλότητα (πληθώρα ειδών φυτών και ζώων): _____	Ηλιοφάνεια Καλοκαίρι: _____ ώρες Χειμώνας: _____ ώρες Βροχόπτωση Καλοκαίρι: _____ mm Χειμώνας: _____ mm Θερμοκρασία Καλοκαίρι: Ημέρα: ____ °C Νύχτα: ____ °C Χειμώνας: Ημέρα: ____ °C Νύχτα: ____ °C
ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΞΕΙΣ:			
Απόσταση από το πλησιέστερο τοπικό και διεθνές αεροδρόμιο (χλμ.)	Λεπτομέρειες σχετικά με αεροπορικές εταιρείες ή/και κρουαζιερόπλοια που μεταφέρουν τους επισκέπτες	Μέσα μαζικής μεταφοράς για τη μετάβαση στον προορισμό (σημειώστε «X» δίπλα στη	Πρόσθετα ιδιωτικά μέσα μετάβασης των επισκεπτών στον προορισμό

	στον προορισμό	σχετική απάντηση)	
	Εταιρείες αερομεταφορών: Εταιρείες κρουαζιερόπλοιων:	Τρένο: _____ Μετρό: _____ Τραμ: _____ Υπεραστικό λεωφορείο: _____ Λεωφορείο: _____ Ταξί: _____ Οχηματαγωγό πλοίο: _____ Άλλο (προσδιορίστε): _____	
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ:			
Αριθμός μόνιμων κατοίκων	Πληθυσμακή πυκνότητα	Αναλογία κατοίκων/τουριστών κατά τους θερινούς/χειμερινούς μήνες	Ποσοστό του πληθυσμού που απασχολείται στον κλάδο του τουρισμού
Αριθμός μόνιμων κατοίκων: _____	Πληθυσμακή πυκνότητα _____ ανά km ²		

ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ:			
Αριθμός επισκεπτών ανά έτος, ως σύνολο και ανά κύρια αγορά	Ετήσιες αφίξεις ανά είδος μεταφοράς:	Μέσες δαπάνες τουριστών (ανά άτομο/ανά ημέρα)	Μέση διάρκεια διαμονής
Σύνολο επισκεπτών ανά έτος: Σύνολο ημερήσιων επισκεπτών ανά έτος: Σύνολο εγχώριων επισκεπτών ανά έτος: Κύριες αγορές προέλευσης: (ανά χώρα και ανά σύνολο επισκεπτών, π.χ. Γερμανία – 40.000): 1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____	Αεροπλάνο: Πλοίο: Σιδηρόδρομος: Ιδιωτικό όχημα: Άλλο:		
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:			
Αριθμός ξενοδοχείων (ανά κατηγορία) και αριθμός δωματίων στον προορισμό, κατά προσέγγιση	Άλλα είδη διαθέσιμων καταλυμάτων (και σχετικοί αριθμοί κατά προσέγγιση)	Αριθμός εστιατορίων κατά προσέγγιση	Αριθμός νυχτερινών καταστημάτων διασκέδασης (μπαρ, κλαμπ, κτλ.) κατά προσέγγιση
Ξενοδοχεία: Δωμάτια:	Πολυτελείς κατοικίες: _____ Διαμερίσματα: _____ Ξενώνες: _____ Κάμπινγκ: _____ Άλλο (προσδιορίστε): _____		
ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ, ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (Π.Χ. ΕΝΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ):			

B ΦΑΣΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

B. 1. Αποτύπωση και αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος του προορισμού

✂ Εργαλείο 3: Ανάλυση PESTEL

Περιγραφή εργαλείου

Η ανάλυση PESTEL αποτελεί εργαλείο αξιολόγησης της κατάστασης του εξωτερικού περιβάλλοντος, που επηρεάζει την υλοποίηση ενός έργου-στόχου ή συνόλου αποφάσεων. Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση PESTEL (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal) αξιολογεί πώς οι πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές και νομικές συνθήκες μπορούν να επηρεάσουν την έκβαση του σχεδιασμού.

Λειτουργεί συμπληρωματικά με την ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) που αφορά στον εντοπισμό των καθοριστικών παραγόντων επιρροής του εσωτερικού περιβάλλοντος (δυνατά και αδύναμα σημεία) όσο και του εξωτερικού (ευκαιρίες, εμπόδια), στην έκβαση του έργου. Με την ανάλυση PESTEL η Ομάδα Έργου έχει τη δυνατότητα αξιολόγησης σε εύρος του εξωτερικού περιβάλλοντος, με τον προσδιορισμό των καθοριστικών παραγόντων που επηρεάζουν το έργο.

Το συγκεκριμένο εργαλείο αξιολόγησης του περιβάλλοντος προέρχεται από την εργαλειοθήκη ανταλλαγής γνώσης της UNICEF (UNICEF Knowledge Exchange Toolbox). Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Ποιοί συμμετέχουν στη διαδικασία

Για την ανάλυση PESTEL απαιτούνται τουλάχιστον 6 άτομα από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών (OEEM), με διερευνητικές και αναλυτικές ικανότητες, ώστε να αναλάβουν την καταγραφή και αξιολόγηση καθεμίας από τις 6 θεματικές συνθήκες του εξωτερικού περιβάλλοντος με τις οποίες ασχολείται η ανάλυση PESTEL, μαζί με μέλη της Ομάδας Έργου. Με την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων, προτείνεται η ολομέλεια της OEEM μαζί με την ΟΕ να αφιερώσουν 1-2 ώρες για να οριστικοποιήσουν τα αποτελέσματα της ανάλυσης μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και επιχειρημάτων.

Οδηγίες εφαρμογής του εργαλείου αξιολόγησης του περιβάλλοντος-πλαίσιου του έργου

1. Προετοιμάστε ένα σύντομο και σαφές κείμενο που να περιγράφει τους στόχους και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του έργου (και που πρόκειται να αναλυθούν με το εργαλείο).
2. Κοινοποιήστε στα μέλη της Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών τους στόχους του έργου, όπως διατυπώθηκαν στο προηγούμενο βήμα και αναθέστε ανά μονάδες ή υποομάδες της OEEM την παρουσίαση της αξιολόγησης των συνθηκών για κάθε μία από τις 6 θεματικές της ανάλυσης PESTEL (πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές, νομικές).
3. Οργανώστε συνάντηση εργασίας με σκοπό την περιγραφή της διαδικασίας.

4. Βεβαιωθείτε ότι έγινε κατανοητή εκ μέρους της Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών η ανάλυση PESTEL και οι στόχοι της.
5. Παρουσιάστε τα αποτελέσματα της ανάλυσης PESTEL, όταν ολοκληρωθεί, στο σύνολο των συμμετεχόντων της συνάντησης εργασίας και συζητείστε επ' αυτών.

PESTEL (ενδεικτικά παραδείγματα)

<p>Στόχοι – προσδοκώμενα αποτελέσματα (μπορούν να γραφούν είτε με τη μορφή κειμένου είτε με τη μορφή σημείων αναφοράς)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου</i> 2. <i>Αντιμετώπιση της εποχικότητας</i> 3. <i>Βελτίωση της ποιότητας των διαθέσιμων ξενοδοχειακών κλινών</i> 4. <i>Ανάπτυξη προσκυνηματικού τουρισμού</i> 5. <i>Δημιουργία θεματικών διαδρομών τουριστικού ενδιαφέροντος</i> 6. <i>Ψηφιακός μετασχηματισμός των τοπικών τουριστικών επιχειρήσεων</i> <p>...</p>	
<p>Ανάλυση PESTEL (Ανάλυση συνθηκών εξωτερικού περιβάλλοντος)</p> <p>*Κάθε καταχώρηση αξιολογείται με βάση το πρόσημο της κατεύθυνσης και το βαθμό της επιρροής ως εξής: Κατεύθυνση επιρροής (+) Θετική (-) Αρνητική (#) Ουδέτερη Βαθμός επιρροής Y (Υψηλός) M (Μέτριος) X (Χαμηλός) A (Απροσδιόριστος)</p>	
Τύπος εξωτερικού περιβάλλοντος	Τρόποι που μπορεί να επηρεάσουν το εγχείρημα
<p>Πολιτικές συνθήκες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) (-)M*</i> 2 <i>Διατάραξη των σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας (-)Y</i> 3 <i>Ανεξέλεγκτη αύξηση των προσφυγικών εισροών (-)M</i> <p>...</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Αύξηση του κόστους διαμονής στην Ελλάδα λόγω πιθανής υποτίμησης της στερλίνας έναντι του ευρώ</i> 2 <i>Μείωση της επισκεψιμότητας λόγω πιθανών ταξιδιωτικών οδηγιών από κυβερνήσεις τρίτων χωρών</i> 3 <i>Μείωση της επισκεψιμότητας των περιοχών με κέντρα υποδοχής προσφύγων</i> <p>...</p>
<p>Οικονομικές συνθήκες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Αύξηση του ΦΠΑ στην εστίαση (-)Y</i> 2 <i>Αύξηση των τιμών του πετρελαίου (-)M</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 1 <i>Μείωση της επισκεψιμότητας λόγω της αύξησης των τιμών των καταλυμάτων</i> 2 <i>Μείωση της κερδοφορίας των καταλυμάτων λόγω της αύξησης του κόστους</i>

<p>③ <i>Αύξηση της ισοτιμίας ρουβλιού-ευρώ (+)X</i></p> <p>...</p>	<p>λειτουργίας τους</p> <p>③ <i>Αύξηση της επισκεψιμότητας Ρώσων επισκεπτών εξαιτίας της μεγέθυνσης της αγοραστικής τους δύναμης σε ευρώ</i></p> <p>...</p>
<p>Κοινωνικές συνθήκες</p> <p>① <i>Υπαρξη πολυπολιτισμικού περιβάλλοντος και σεβασμού στη διαφορετικότητα (+)X</i></p> <p>② <i>Χαμηλή κοινωνική φέρουσα τουριστική ικανότητα (-)X</i></p> <p>③ <i>Αύξηση της προτίμησης των επισκεπτών σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης (#)M</i></p> <p>...</p>	<p>① <i>Αύξηση της επισκεψιμότητας από χώρες με διαφορετική κουλτούρα</i></p> <p>② <i>Μείωση της επισκεψιμότητας λόγω αντιδράσεων της τοπικής κοινωνίας</i></p> <p>③ <i>Μείωση των διαθέσιμων ακινήτων προς μίσθωση σε ντόπιους</i></p> <p>...</p>
<p>Τεχνολογικές συνθήκες</p> <p>① <i>Εισαγωγή λιγότερο ενεργόβρων τεχνολογιών στα αεροπλάνα (+)M</i></p> <p>② <i>Εξάπλωση υπηρεσιών που σχετίζονται με το διαδίκτυο των πραγμάτων (internet of things) (#)A</i></p> <p>③ <i>Αναβάθμιση των εφαρμογών που υποστηρίζουν τα Άτομα με Αναπηρίες (+)M</i></p> <p>...</p>	<p>① <i>Αύξηση της επισκεψιμότητας λόγω μειωμένου κόστους μετάβασης στον προορισμό</i></p> <p>② <i>Διαφοροποίηση της τουριστικής εμπειρίας</i></p> <p>③ <i>Αύξηση της επισκεψιμότητας ΑμεΑ σε προορισμούς προσβάσιμου τουρισμού</i></p> <p>...</p>
<p>Περιβαλλοντικές συνθήκες</p> <p>① <i>Αύξηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης (-)Y</i></p> <p>② <i>Εξάντληση των φυσικών πόρων (πχ, πόσιμο νερό) (-)Y</i></p> <p>③ <i>Δασικές πυρκαγιές (-)Y</i></p> <p>...</p>	<p>① <i>Μείωση της επισκεψιμότητας</i></p> <p>② <i>Μείωση της φέρουσας τουριστικής ικανότητας φιλοξενίας επισκεπτών του προορισμού</i></p> <p>③ <i>Μείωση της επισκεψιμότητας λόγω αισθητικής υποβάθμισης του τοπίου</i></p> <p>...</p>

Νομικές συνθήκες

- 1 Περιορισμός των ακινήτων που μπορούν να αξιοποιούνται ως καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης (#)Y
- 2 Περιορισμός του επιτρεπόμενου αριθμού επισκεπτών σε προστατευόμενες περιοχές (-)A
- 3 Υποχρέωση διαμόρφωσης σε κατάλληλο για ΑμεΑ του 10% των δωματίων κάθε ξενοδοχείου (+)M

- 1 Αύξηση των διαθέσιμων ακινήτων προς μίσθωση σε ντόπιους
  - 2 Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος
  - 3 Αύξηση των επισκεπτών ΑμεΑ στον προορισμό
- ...

B 2. Αποτύπωση Και Αξιολόγηση Της Κατάστασης Του Προορισμού (Εσωτερικό Περιβάλλον)

B. 2.1. Αποτύπωση και αξιολόγηση της τουριστικής προσφοράς

i. Τουριστικοί πόλοι έλξης

✂ Εργαλείο 4 - Περιγραφή & αξιολόγηση τουριστικών πόλων έλξης

Περιγραφή εργαλείου

Στο παρόν έντυπο οι χρήστες καλούνται να συμπληρώσουν τα στοιχεία ταυτότητας για καθέναν από τους πόλους έλξης του προορισμού, που προσελκύουν ή θα μπορούσαν να προσελκύουν επισκέπτες. Συνήθως τέτοιου είδους πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο ή μπορεί κανείς να τις αντλήσει από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του αξιοθέατου. Η συμπλήρωση του εντύπου δίνει τη δυνατότητα σε εκείνους που διαχειρίζονται τον προορισμό να διαθέτουν στοιχεία που τεκμηριώνουν την απόδοση του συγκεκριμένου τουριστικού πόρου, αλλά και να τον συγκρίνουν με αντίστοιχους πόρους του ίδιου ή άλλων προορισμών. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Στοιχεία ταυτότητας τουριστικού πόλου έλξης	
Όνομασία	Αρχαιολογικός χώρος Κνωσού
Τοποθεσία-στοιχεία χωρικού προσδιορισμού	Κρήτη, Νομός Ηρακλείου, Κνωσός
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 2810231940 Fax: 2810322570 Email: efahra@culture.gr Ιστοσελίδα: www.culture.gr
Στοιχεία προσβασιμότητας	1. Με αστικό λεωφορείο (No2-«Κνωσός», 15-20 λεπτά) 2. Ταξί (ενδεικτικό κόστος από κέντρο Ηρακλείου: €12)
Ωράριο λειτουργίας	ΝΟΕ-ΜΑΡ: ΔΕΥ-ΚΥΡ: 08:00-15:00 ΑΠΡ-ΟΚΤ: ΔΕΥ-ΚΥΡ: 08:00-18:00
Τιμή εισόδου	Γενική είσοδος: €10 Μειωμένη: €5 Ενιαίο εισιτήριο με το αρχαιολογικό μουσείο Ηρακλείου: €16 (εξοικονόμηση €8)
Συμπληρωματικές	Χώρος στάθμευσης, κατάστημα πώλησης αναμνηστικών,

Στοιχεία ταυτότητας τουριστικού πόλου έλξης	
υπηρεσίες Α	καφετέρια, ΑΤΜ, Wi-Fi
Συμπληρωματικές υπηρεσίες Β	Χώρος προσβάσιμος σε ΑμεΑ
Στατιστικά στοιχεία	Αριθμός επισκεπτών 2018: 855.663
Επιπλέον πληροφορίες	Κοντινές παραλίες: Γούρνες, Γούβες, Κόκκινο Χάνι
Συνοπτική αξιολόγηση της υφιστάμενης και μελλοντικής δυνατότητας του πόρου να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη (προκύπτει από έρευνα ικανοποίησης επισκεπτών του αξιοθέατου με χρήση ερωτηματολογίου)	<p>Ο Αρχαιολογικός χώρος της Κνωσσού υποδέχεται ετησίως περίπου 900.000 επισκέπτες, η συντριπτική πλειονότητα των οποίων επισκέπτεται τον χώρο την περίοδο Απριλίου-Οκτωβρίου. Οι επισκέπτες με τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι Σκανδιναβοί, Βρετανοί και Γερμανοί. Μέση διάρκεια παραμονής στο χώρο είναι οι 2,5 ώρες ενώ το 52% θα αγοράσει τουλάχιστον ένα αναμνηστικό από το πωλητήριο. <i>(Και ούτω καθεξής αποτυπώνονται οι υπόλοιπες πληροφορίες που λαμβάνονται από τα ερωτηματολόγια).</i></p> <p>Κρίσιμη θεωρείται η προώθηση της επισκεψιμότητας του χώρου κατά την περίοδο χαμηλής ζήτησης μέσω εξειδικευμένων πακέτων που απευθύνονται σε ταξιδιώτες με έντονο πολιτιστικά – ιστορικά – αρχαιολογικά ενδιαφέροντα. Επίσης η προώθηση του πακέτου Κνωσός-Αρχαιολογικό Μουσείο Ηρακλείου έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης. <i>(Και ούτω καθεξής διατυπώνονται προτάσεις μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τις πληροφορίες που αποτυπώθηκαν στα ερωτηματολόγια).</i></p>

Μετά τη συγκέντρωση των πληροφοριών σχετικά με τους μεμονωμένους πόλους έλξης, προτείνεται η συγκριτική τους αξιολόγηση με βάση τον παρακάτω πίνακα, γεγονός που θα επιτρέψει την ιεράρχηση των παρεμβάσεων.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΠΟΛΟΙ ΕΛΞΗΣ (ενδεικτικά)						
	Μουσείο	Αρχ. μνημείο	Μεσαιων. μνημείο	Νεώτερο μνημείο	Παραλία	Φεστιβάλ	κτλ.
Όνομα και τοποθεσία							
Σύντομη περιγραφή (πχ. τετρ. μέτρα, κατάσταση,...)							
Σημαντικότητα 1-5							
Επισκέψιμο (ναι/όχι)							
Αντίτιμο εισόδου (ναι/όχι)							
Γραφείο πληροφοριών (ναι/όχι)							
Κατάστημα αναμνηστικών (ναι/όχι)							
Αναψυκτήριο (ναι/όχι)							
Δραστηριότητες (ναι/όχι) - Περιγραφή							
WC (ναι/όχι)							
Άλλες υπηρεσίες (πρόσβαση ΑΜΕΑ, φροντίδα παιδιού, ιατρική περίθαλψη, ομπρέλες...)							
Απασχολούμενοι							

ii. Υποδομές – υπηρεσίες

✂ Εργαλείο 5 - Περιγραφή & αξιολόγηση υποδομών – υπηρεσιών

Περιγραφή εργαλείου

Στο παρόν έντυπο οι χρήστες καλούνται να συμπληρώσουν τα στοιχεία ταυτότητας για καθεμία από τις κύριες υποδομές-υπηρεσίες του προορισμού. Συνήθως τέτοιου είδους πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο ή μπορεί κανείς να τις αντλήσει από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση της συγκεκριμένης υποδομής-υπηρεσίας. Η συμπλήρωση του εντύπου δίνει τη δυνατότητα σε εκείνους που διαχειρίζονται τον προορισμό να έχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν την απόδοση της κάθε υποδομής-υπηρεσίας, αλλά και να την συγκρίνουν με αντίστοιχες υποδομές-υπηρεσίες του ίδιου ή

άλλων προορισμών. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Στοιχεία ταυτότητας υποδομής - υπηρεσίας	
Όνομασία	Αεροδρόμιο Θεσσαλονίκης «Μακεδονία»
Τοποθεσία-στοιχεία χωρικού προσδιορισμού	Το αεροδρόμιο βρίσκεται σε απόσταση 16 χιλιομέτρων, νότια της πόλης της Θεσσαλονίκης
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 2310 985000 Fax: 2310 475555 Φόρμα επικοινωνίας: www.skg-airport.gr/el/skg/feedback Ιστοσελίδα: www.skg-airport.gr
Στοιχεία προσβασιμότητας	1. Με αστικά λεωφορεία (βλ. oasth.gr/#el/aerodromio-makedonia) 2. Ταξί (ενδεικτικό κόστος από κέντρο Θεσσαλονίκης 20€ την ημέρα-28€ το βράδυ)
Συμπληρωματικές υπηρεσίες Α	Εταιρίες ενοικίασης αυτοκινήτων Avance – 2310489296 – skagpt@avance.gr Avis/Budget – 2310473858 – Thessaloniki-ap@avis.gr Hertz/Thrifty – 2310473952 – reservations@herts.gr , reservations@thrifty.com.gr Sixt – 2310476508 – sdsstheess@sixt.gr
Συμπληρωματικές υπηρεσίες Β	Χώροι στάθμευσης, ATM, Wi-Fi, Καταστήματα εστίασης
Στατιστικά στοιχεία	Αφίξεις επιβατών 2015 Εσωτερικού: 1.097.676 – Εξωτερικού: 1.556.788 Αφίξεις αεροσκαφών 2015 Εσωτερικού: 22.007 – Εξωτερικού: 25.333
Επιπλέον πληροφορίες	
Συνοπτική αξιολόγηση της υφιστάμενης και μελλοντικής δυνατότητας του πόρου να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη (προκύπτει από έρευνα ικανοποίησης των χρηστών της υποδομής-	Το αεροδρόμιο της Θεσσαλονίκης συνδέεται με 78 προορισμούς κατά την περίοδο υψηλής ζήτησης (Μάιος-Οκτώβριος) και με 37 κατά την περίοδο χαμηλής ζήτησης (Νοέμβριος-Απρίλιος). Υπάρχει τακτική σύνδεση με το κέντρο της πόλης με αστικό λεωφορείο κάθε 20 λεπτά. <i>(Και ούτω καθεξής αποτυπώνονται οι υπόλοιπες πληροφορίες που</i>

Στοιχεία ταυτότητας υποδομής - υπηρεσίας	
υπηρεσίες με χρήση ερωτηματολογίου)	<i>λαμβάνονται από τα ερωτηματολόγια).Σημαντική θεωρείται η διατήρηση των καθημερινών δρομολογίων στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης και κατά τη χειμερινή περίοδο ενώ η μελλοντική σύνδεσή του με το δίκτυο του μετρό μπορεί να ενισχύσει σημαντικά το city break μειώνοντας τους χρόνους των ταξιδιωτών από και προς το αεροδρόμιο. (Και ούτω καθεξής διατυπώνονται προτάσεις μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τις πληροφορίες που αποτυπώθηκαν στα ερωτηματολόγια).</i>

Μετά τη συγκέντρωση των πληροφοριών σχετικά με τις μεμονωμένες υποδομές και παρεχόμενες υπηρεσίες, προτείνεται η συγκριτική αξιολόγηση της κατάστασης τους με βάση τον παρακάτω πίνακα, γεγονός που θα επιτρέψει την ιεράρχηση των παρεμβάσεων.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ (δημόσιες και ιδιωτικές)	Όνομα και τοποθεσία	Περιγραφή (χαρακτηριστικά, χωρητικότητα κ.λπ.)	Περίοδος λειτουργίας	Χρέωση χρήσης	Σήμα ποιότητας	Απασχολούμενοι
Μουσείο 1						
Μουσείο 2						
Συλλογή						
Συνεδριακό Κέντρο						
Κέντρο Νεότητας						
Πολιτιστικό Κέντρο						
Θέατρο						
Μαρίνα - τουριστικό καταφύγιο						
Λιμενικές εγκαταστάσεις						
Ιαματική Πηγή						
Αθλητικές εγκαταστάσεις						
Αθλητικές εγκαταστάσεις						
Γήπεδο γκολφ						
Γραφείο Πληροφοριών						
κ.λπ.						

Υπηρεσίες	Αριθμός	Απασχολούμενοι
Μπαρ		
Καφετέριες		
Εστιατόρια		

Ταξιδιωτικά πρακτορεία		
Γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων		
Καταστήματα αναμνηστικών κ.λπ.		

iii. Τουριστικά καταλύματα

✂ Εργαλείο 6 – Ερωτηματολόγιο καταλυμάτων

α/α Ερωτηματολογίου: .....
Ημερομηνία: .....
Συνεντευκτής: .....

A. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Γενικά στοιχεία της επιχείρησης:

Επωνυμία:	
Όνοματεπώνυμο απαντούντος:	
Δ/νση:	
Τηλ., Fax, e-mail, website:	

2α. Είναι ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης μόνιμος κάτοικος του νησιού; Ποιο επίπεδο εκπαίδευσης;.....	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2β. Είναι ο διευθυντής της επιχείρησης μόνιμος κάτοικος του νησιού; Ποιο το επίπεδο εκπαίδευσης; ..... Είναι άνδρας ☐ γυναίκα ☐	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2γ. Αποτελεί η επιχείρηση αυτή το κύριο επάγγελμα του ιδιοκτήτη; Αν όχι, ποιο είναι το κύριο του επάγγελμα;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

3α. Η επιχείρηση δημιουργήθηκε σε ιδιόκτητο οικόπεδο;	
3β. Πότε δημιουργήθηκε η επιχείρηση;	
3γ. Ποια η ετήσια περίοδος λειτουργίας της επιχείρησης (σε μήνες, από – έως);	

4. Είδος επιχείρησης:

☐ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ	☐ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ
☐ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ	☐ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
☐ CAMPING	☐ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΞΕΝΩΝΑΣ

ΑΛΛΟ (διευκρινίστε)

5. Μέγεθος επιχείρησης:

ΔΩΜΑΤΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΩΜΑΤΙΩΝ	ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	
Μονόκλινα		ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ	
Δίκλινα			
Τρίκλινα		ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	
Σουίτες		Μονόχωρα	
Bungalows		Δίχωρα	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΩΜΑΤΙΩΝ		Σουίτες	
ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΚΛΙΝΩΝ	
CAMPING) – Θέσεις και άτομα (αριθμός)		CAMPING - Οικίσκοι και κλίνες (αριθμός)	

6. Το κατάλυμα:

α. είναι	☐ Εντός Οικισμού/ Πόλης	☐ Εκτός Οικισμού/ Πόλης
β. έχει έκταση γηπέδου/ οικοπέδου:		
γ. καταλαμβάνει επιφάνεια κάλυψης (m ²):		
δ. καταλαμβάνει επιφάνεια δόμησης (m ²):		
ε. μέγιστος αριθμός ορόφων		
στ. είναι κατηγορίας (αστέρια, κλειδιά):		

7. Βασικές υποδομές:

ΑΡΙΘΜΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ/ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ
Εστιατόριο	
Μπαρ	
Πισίνα	
Αίθουσα συνεδρίων	
Γήπεδο τένις	
Γήπεδο μπάσκετ	
Γήπεδο 5*5	
Παιδική χαρά	
Κατάστημα	

Άλλο (διευκρινίστε)

B. ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ

1. Πόσο προσωπικό απασχολείτε στην επιχείρησή σας και ποια η διάρκεια της απασχόλησής τους;

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΗΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ανά άτομο και συνολικά)
2α ΜΟΝΙΜΟ (όλο το χρόνο ανεξάρτητα τη περίοδο λειτουργίας της μονάδας)	
1β ΜΟΝΙΜΟ (καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της μονάδας)	
1γ ΕΠΟΧΙΚΟ	
1δ ΕΚΤΑΚΤΟ	
1 ^ε ΑΛΛΟ (πχ. εξωτερικοί συνεργάτες)	

2. Από το σύνολο των εργαζομένων πόσοι είναι:

2α ΑΝΔΡΕΣ	2δ ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΝΗΣΙΟΥ
2β ΓΥΝΑΙΚΕΣ	2ε ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΛΛΑΔΑΣ
2γ Από αυτούς ΝΕΟΙ (κάτω των 30 ετών)	2στ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

3. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού σας;

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	
	Ειδικότητα τουρισμού	Γενικές Σπουδές
Βασική (Δημοτικό Γυμνάσιο)		
Λύκειο Γενικό/ ΤΕΕ / ΕΠΑΣ		
Μεταλυκειακή εκπαίδευση (ΙΕΚ)		
Ανώτερη (ΑΣΤΕ)		
Ανώτατη (Πανεπιστήμιο / Τ.Ε.Ι.)		
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό		

4. Πόσοι από τους εργαζόμενους της επιχείρησής σας έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με το αντικείμενο της εργασίας τους όσο εργάζονται στην επιχείρησή σας;

Γ. ΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Ποιος είναι ο ετήσιος αριθμός αφίξεων και διανυκτερεύσεων στο κατάλυμά σας τα τελευταία δύο έτη; (αντί να απαντήσετε στην ερώτηση αυτή μπορείτε να προσκομίσετε τα μηνιαία δελτία για αφίξεις και διανυκτερεύσεις ανά εθνικότητα)

	ΕΛΛΗΝΕΣ		ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	
	20..	20..	20..	20..
ΑΦΙΞΕΙΣ				
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ				

2. Ποιο ήταν το ποσοστό πληρότητας του καταλύματός σας τα τελευταία δύο έτη (%);

	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
20..												
20..												

	20..	20..
3α. Πόσα ήταν τα συνολικά μικά σας έσοδα κατά τα τελευταία δύο έτη;		

3β. Ποια ήταν η τιμή για ένα standard (τυπικό) δίκλινο δωμάτιο στη διάφορες περιόδους (πχ. χαμηλή, μέση και την υψηλή περίοδο) για κάθε μια από τις παρακάτω κατηγορίες πελατών το προηγούμενο έτος;

ΤΥΠΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΗ	ΥΨΗΛΗ
Για μεμονωμένους πελάτες (τιμές πόρτας)			
Μέσω internet			
Για business ή σταθερούς πελάτες			
Μέσω πρακτορείου εσωτερικού			
Μέσω συμβολαίου allotment			
Μέσω συμβολαίου guarantee			
Άλλο (διευκρινίστε)			

3γ. Με ποιους tour operator του εξωτερικού και τουριστικά γραφεία εσωτερικού και ηλεκτρονικά συστήματα κρατήσεων συνεργάζεται η επιχείρησή σας, τι συμβόλαια έχετε με κάθε ένα από αυτούς (allotment, business, guarantee), ποιο είναι το ποσοστό έκπτωσης που δίνετε σε αυτούς, τι ποσοστό κλιών και διανυκτερεύσεων αναλογεί σε κάθε ένα από τα πρακτορεία αυτά;

Πρακτορείο (προαιρετικά)	Είδος συμβολαίου	Ποσοστό έκπτωσης	Ποσοστό κλιών	Ποσοστό διανυκ/σεων
		%	%	%
		%	%	%
		%	%	%

	%	%	%
	%	%	%
	%	%	%

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1α. Ποιές πηγές ύδρευσης χρησιμοποιείτε στο κατάλυμά σας και για ποιές χρήσεις;

	Ύδρευση	Άρδευση	Πισίνα
Δημοτικό δίκτυο ύδρευσης			
Γεώτρηση			
Πηγάδι			
Επανάχρηση επεξεργασμένων λυμάτων βιολογικού καθαρισμού			
Θαλασσινό νερό			
Άλλο (διευκρινίστε)			

1β. Πόση ήταν η κατανάλωση νερού της επιχείρησής σας κατά το προηγούμενο έτος (σε m³);

2α. Ποιες πηγές ενέργειας/ καύσιμα χρησιμοποιείτε στο κατάλυμά σας και ποια η αξία αυτών;

	ΝΑΙ/ ΟΧΙ	ΑΞΙΑ
Δίκτυο ΔΕΗ		
Πετρέλαιο θέρμανσης		
Υγραέριο		
Ανανεώσιμες πηγές		
Άλλο (διευκρινίστε)		

2β. Πόση ήταν η κατανάλωση ενέργειας της επιχείρησής σας κατά το προηγούμενο έτος (σε KWh);

---

3. Ποια συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας χρησιμοποιείτε στο κατάλυμά σας;

	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Ηλιακοί θερμοσίφωνες		
Λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης		
Κάρτες διακοπής ρεύματος συνδεδεμένες με το κλειδί του δωματίου		
Αισθητήρες κλιματιστικού στα παράθυρα/ μπαλκονόπορτες		
Φυσική σκίαση		
Άλλο (διευκρινίστε)		

4α. Έχετε ιδιόκτητους κάδους απορριμμάτων στην επιχείρησή σας; ΝΑΙ ΟΧΙ

4β. Τι χωρητικότητας συνολικά;

4γ. Ποια είναι η ημερήσια ποσότητα των απορριμμάτων που παράγει η επιχείρησή σας κατά την περίοδο αιχμής;

4δ. Ανακυκλώνετε κάποια από τα παρακάτω απορρίμματα;

Γυαλί	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Χαρτί	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Αλουμίνιο	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Υλικά συσκευασίας	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Μπαταρίες	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Χρησιμοποιημένα λάδια	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Άλλο (διευκρινίστε)	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ

5α. Η μονάδα είναι συνδεδεμένη στο δίκτυο αποχέτευσης έχει δική της μονάδα διαχείρισης υγρών αποβλήτων

5β. Έχετε κάποιο σήμα εθελοντικής πιστοποίησης ποιότητας, περιβαλλοντικής πιστοποίησης και / ή εταιρικής κοινωνικής ευθύνης του καταλύματός σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ Ποιο.....

5γ. Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε σε ένα εθελοντικό σύστημα πιστοποίησης του καταλύματός σας;

ΝΑΙ ΟΧΙ Ποιο.....

Γιατί; .....

Ε. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Η επιχείρησή σας συμμετέχει σε ένα αναγνωρισμένο σύστημα πιστοποίησης για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα;

ΝΑΙ ΟΧΙ Αν ναι ποιο;.....

2. Τι ποσοστό των δωματίων είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες ατόμων με δυσκολίες κινητικότητας; .....

ΣΤ. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ βαθμολογείτε από 1 (χαμηλή) έως 5 (άριστη)

1. Πώς πήγε η επιχείρηση πέρσι σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο; .....
2. Πως αξιολογείτε τη προβολή του προορισμού; .....
3. Πως αξιολογείτε τη διαχείριση του προορισμού; .....
4. Πως αξιολογείτε το βαθμό συμμετοχής σας στη χάραξη της τουριστικής πολιτικής;
.....
5. Πως αξιολογείτε την υποστήριξη στην επιχείρηση από τους φορείς του προορισμού
(για εκπαίδευση, για χρηματοδότηση, κλπ); .....

Σχόλια/ παρατηρήσεις:

---

iv. Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις

✂ Εργαλείο 7 - Ερωτηματολόγιο τουριστικών επιχειρήσεων πλην καταλυμάτων

Ερωτηματολόγιο λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων

α/α Ερωτηματολογίου: .....
Ημερομηνία: .....
Περιοχή:.....
Συνεντευκτής: .....

A. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Γενικά στοιχεία της επιχείρησης:

Επωνυμία:	
Όνοματεπώνυμο απαντούντος:	
Δ/νση:	
Τηλ., Fax, e-mail, website:	

2α. Είναι ο ιδιοκτήτης της επιχείρησης μόνιμος κάτοικος της περιοχής; Επίπεδο εκπαίδευσης ιδιοκτήτη	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
2β. Είναι ο διευθυντής της επιχείρησης μόνιμος κάτοικος της περιοχής;	☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ
Επίπεδο εκπαίδευσης διευθυντή		

2γ. Αποτελεί η επιχείρηση αυτή το κύριο επάγγελμα του ιδιοκτήτη;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

3. Είδος επιχείρησης:

☐ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ	☐ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΣΚΑΦΩΝ
☐ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	☐ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ (ΟΜΠΡΕΛΕΣ, ΣΠΟΡ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ)
☐ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΜΟΤΟΠΟΔΗΛΑΤΩΝ	☐ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ
☐ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ	☐ ΚΑΦΕ – ΜΠΑΡ
☐ ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	☐ ΑΛΛΟ (διευκρινίστε)

4α. Έτος δημιουργίας επιχείρησης;

4β. Ετήσια περίοδος λειτουργίας της επιχείρησης (σε μήνες, από – έως);

5. Μέγεθος επιχείρησης (αριθμός μονάδων).

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ	ΤΡΑΠΕΖΟΚΑΘΙΣΜΑΤΑ
MINI BUS	m ² στεγασμένου χώρου
ΜΟΤΟΠΟΔΗΛΑΤΑ	m ² ελεύθερου χώρου
ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	m ² δημोट. νοικιασμ. χώρου
ΣΚΑΦΗ	ΑΛΛΟ (διευκρινίστε)

B. ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ

1. Πόσο προσωπικό απασχολείτε στην επιχείρησή σας και ποια η διάρκεια της απασχόλησής τους;

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΜΗΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΜΟΝΙΜΟ (και όταν η μονάδα είναι κλειστή)		
ΜΟΝΙΜΟ (καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της μονάδας)		
ΕΠΟΧΙΑΚΟ		
ΕΚΤΑΚΤΟ		
ΑΛΛΟ (διευκρινίστε)		

2. Από αυτούς πόσοι είναι:

ΑΝΔΡΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΝΗΣΙΟΥ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΛΛΑΔΑΣ
Από αυτούς Νέοι (κάτω των 30 ετών)	ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

3. Ποιο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης/ κατάρτισης του προσωπικού σας;

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	
	Ειδικότητα τουρισμού	Γενικές Σπουδές
Βασική (Δημοτικό Γυμνάσιο)	Δεν προσφέρεται	
Λύκειο Γενικό/ ΤΕΕ / ΕΠΑΣ		
Μεταλυκειακή εκπαίδευση (ΙΕΚ)		
Ανώτερη (ΑΣΤΕ)	Δεν προσφέρεται	
Ανώτατη (Πανεπιστήμιο / Τ.Ε.Ι.)		
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό		

4. Πόσοι από τους εργαζόμενους της επιχείρησής σας έχουν παρακολουθήσει σεμινάρια σχετικά με το αντικείμενο της εργασίας τους κατά τη διάρκεια που απασχολούνται στην επιχείρησή σας;

Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Πόσα ήταν τα συνολικά μικτά σας έσοδα κατά το προηγούμενο έτος;

Δ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Πόση ήταν η κατανάλωση νερού της επιχείρησής σας κατά το προηγούμενο έτος (σε m³);

2α. Ποιες πηγές ενέργειας/ καύσιμα χρησιμοποιείτε στην επιχείρησή σας και ποια η αξία αυτών;

	ΝΑΙ/ ΟΧΙ	ΑΞΙΑ
Δίκτυο ΔΕΗ		
Πετρέλαιο θέρμανσης		

Υγραέριο

Άλλο (διευκρινίστε)

2β. Πόση ήταν η κατανάλωση ενέργειας της επιχείρησής σας κατά το προηγούμενο έτος (σε KWh);

3. Ποια συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας χρησιμοποιείτε στην επιχείρησή σας;

4α. Έχετε ιδιόκτητους κάδους απορριμμάτων στην επιχείρησή σας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

4β. Τι χωρητικότητας συνολικά;

4γ. Ποια είναι η ημερήσια ποσότητα των απορριμμάτων που παράγει η επιχείρησή σας κατά την περίοδο αιχμής;

4δ. Ανακυκλώνετε κάποια από τα παρακάτω απορρίμματα;

Γυαλί

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Χαρτί

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Αλουμίνιο

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Υλικά συσκευασίας

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Μπαταρίες

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Χρησιμοποιημένα λάδια

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Άλλο (διευκρινίστε)

ΝΑΙ

ΟΧΙ

5. Η επιχείρηση **είναι συνδεδεμένη στο δίκτυο αποχέτευσης** **έχει δική της μονάδα διαχείρισης υγρών αποβλήτων** **άλλο (διευκρινίσατε) .....**

6α. Έχετε κάποιο σήμα πιστοποίησης ποιότητας της επιχείρησής σας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Ποιο.....

6β. Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε σε ένα εθελοντικό σύστημα πιστοποίησης της ποιότητας του καταλύματός σας;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Γιατί.....

Ε. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1. Οι υπηρεσίες που προσφέρετε είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες ατόμων με δυσκολίες κινητικότητας; .....

2. Η επιχείρησή σας συμμετέχει σε ένα αναγνωρισμένο σύστημα πιστοποίησης για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα;

☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	Αν ναι ποιο;.....
------------------------------	------------------------------	-------------------

ΣΤ. ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ βαθμολογείτε από 1 (χαμηλή) έως 5 (άριστη)

1. Πώς πήγε η επιχείρησή σας πέρσι σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο; .....
2. Πώς αξιολογείτε τη προβολή του προορισμού; .....
3. Πώς αξιολογείτε τη διαχείριση του προορισμού; .....
4. Πώς αξιολογείτε το βαθμό συμμετοχής σας στη χάραξη της τουριστικής πολιτικής; .....
5. Πώς αξιολογείτε την υποστήριξη στην επιχείρησή σας από τους φορείς του προορισμού (για εκπαίδευση, για χρηματοδότηση, κλπ); .....
- 6.

ΣΧΟΛΙΑ/ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ν. Τουριστικές δραστηριότητες

✂ Εργαλείο 8 - Περιγραφή & αξιολόγηση δραστηριοτήτων

Περιγραφή εργαλείου

Στο παρόν έντυπο οι χρήστες καλούνται να συμπληρώσουν τα στοιχεία ταυτότητας για καθμία από τις κύριες δραστηριότητες του προορισμού. Συνήθως τέτοιου είδους πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο ή μπορεί κανείς να τις αντλήσει από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή της συγκεκριμένης δραστηριότητας. Η συμπλήρωση του εντύπου δίνει τη δυνατότητα σε εκείνους που διαχειρίζονται τον προορισμό να έχουν στοιχεία που να τεκμηριώνουν την απόδοση της συγκεκριμένης δραστηριότητας σε συνάφεια και με τους στρατηγικούς στόχους που έχουν θέσει αλλά και να τη συγκρίνουν με αντίστοιχες δραστηριότητες του ίδιου ή άλλων προορισμών. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Στοιχεία ταυτότητας δραστηριότητας	
Είδος δραστηριότητας	Αναρρίχηση
Τοποθεσία-στοιχεία χωρικού προσδιορισμού	60 διαφορετικά πεδία και 2.000 περίπου διαδρομές στη δυτική κυρίως πλευρά του νησιού της Καλύμνου
Στοιχεία επικοινωνίας	Τηλέφωνο: 22430 59445 Fax: Email: mok@kalymnos.gr Ιστοσελίδα: www.kalymnos.gov.gr
Στοιχεία προσβασιμότητας	Για το νησί της Καλύμνου 1. Αεροπορικώς από Αθήνα (1-2 πτήσεις καθημερινά) 2. Ακτοπλοϊκά: Από Πειραιά σχεδόν καθημερινά καθώς και από Θεσσαλονίκη
Ωράριο λειτουργίας	Όλο τον χρόνο, κατά τη διάρκεια της ημέρας, κατόπιν συνεννόησης με τις τοπικές σχολές
Κόστος δραστηριότητας	Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά, κατόπιν συνεννόησης
Συμπληρωματικές υπηρεσίες A	Σχολές αναρρίχησης
Συμπληρωματικές υπηρεσίες B	
Στατιστικά στοιχεία	

Στοιχεία ταυτότητας δραστηριότητας	
Επιπλέον πληροφορίες	
Συνοπτική αξιολόγηση της υφιστάμενης και μελλοντικής δυνατότητας του πόρου να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη (προκύπτει από έρευνα ικανοποίησης των χρηστών της δραστηριότητας με χρήση ερωτηματολογίου)	<p>Τα αναρριχητικά πεδία της Καλύμνου επισκέπτονται ετησίως πάνω από 10.000 αναρριχητές από όλο τον κόσμο συμβάλλοντας με περισσότερες από 150.000 διανυκτερεύσεις στην τοπική οικονομία. <i>(Και ούτω καθεξής αποτυπώνονται οι υπόλοιπες πληροφορίες που λαμβάνονται από τα ερωτηματολόγια).</i></p> <p>Σημαντική θεωρεί η πιο στοχευμένη προβολή της Καλύμνου ως αναρριχητικού προορισμού σε αγορές με αντίστοιχη παράδοση όπως η Σκανδιναβία, η Αυστρία, η Γαλλία και η Αγγλία. <i>(Και ούτω καθεξής διατυπώνονται προτάσεις μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τις πληροφορίες που αποτυπώθηκαν στα ερωτηματολόγια).</i></p>

Μετά τη συγκέντρωση των πληροφοριών σχετικά με τις μεμονωμένες δραστηριότητες, προτείνεται η συγκριτική αξιολόγηση της κατάστασης τους με βάση τον παρακάτω πίνακα.

Δραστηριότητες για τουρίστες	Επωνυμία	Θέση	Περιγραφή δραστηριότητας	Περίοδος λειτουργίας	Σήμα ποιότητας	Απασχ/νοι
Πεζοπορία						
Ιππασία						
Μαθήματα ζωγραφικής						
Ιστιοπλοΐα						
Καταδύσεις						
Μαθήματα ελληνικών						
Μαθήματα χορού						
Μαθήματα μαγειρικής						
κλπ						

vi. Προσβασιμότητα του προορισμού

✂ Εργαλείο 9 - Περιγραφή & αξιολόγηση προσβασιμότητας προορισμού

Περιγραφή εργαλείου

Στο παρόν έντυπο οι χρήστες καλούνται να συμπληρώσουν τα στοιχεία ταυτότητας για καθεμία από τις κύριες υποδομές και δίκτυα προσβασιμότητας του προορισμού. Συνήθως τέτοιου είδους πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο ή μπορεί κανείς να τις αντλήσει από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση των συγκεκριμένων υποδομών και δικτύων προσβασιμότητας. Η συμπλήρωση του εντύπου δίνει τη δυνατότητα σε εκείνους που διαχειρίζονται τον προορισμό να έχουν στοιχεία που να αξιολογούν την ποιότητα των συγκεκριμένων υποδομών και δικτύων προσβασιμότητας σε συνάφεια και με τους στρατηγικούς στόχους που έχουν θέσει αλλά και να το συγκρίνουν με αντίστοιχες υποδομές και δίκτυα του ίδιου ή άλλων προορισμών. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Στοιχεία προσβασιμότητας προορισμού	
Οδική πρόσβαση	<p>Μέσω της Εγνατίας Οδού με δύο εισόδους-εξόδους στα ανατολικά και βορειοδυτικά όρια της πόλης (Νέα Καρβάλη-Άγιος Σίλας)</p> <p>Ενδεικτικές οδικές αποστάσεις</p> <p>Από Θεσσαλονίκη: 153km (περίπου 1 ώρα και 30 λεπτά)</p> <p>Από Αθήνα: 653km (περίπου 6 ώρες)</p> <p>Η Καβάλα συνδέεται με λεωφορεία του υπεραστικού ΚΤΕΛ με όλες τις πόλεις της χώρας είτε απευθείας είτε μέσω ανταποκρίσεων.</p> <p>Πληροφορίες ΚΤΕΛ Καβάλας: 2510222294</p>
Σιδηροδρομική πρόσβαση	<p>Η πόλη της Καβάλας δεν συνδέεται με το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας. Πλησιέστεροι σταθμοί είναι αυτοί της Δράμας (37km) και της Ξάνθης (53km).</p> <p>Πληροφορίες ΤΡΑΙΝΟΣΕ: 14511</p>
Ακτοπλοϊκή πρόσβαση	<p>Το επιβατικό λιμάνι της Καβάλας συνδέεται με καθημερινά δρομολόγια ferryboat με τη Θάσο και με τακτικά δρομολόγια με τα νησιά της Λήμνου, της Μυτιλήνης, της Χίου και της Σάμου.</p>
Αεροπορική πρόσβαση	<p>Το αεροδρόμιο της Καβάλας «Μέγας Αλέξανδρος» συνδέεται με μία πτήση ημερησίως (1 αναχώρηση και 1 άφιξη) με το αεροδρόμιο της Αθήνας. Κατά τη θερινή περίοδο συνδέεται με διεθνείς προορισμούς όπως Ντίσελντορφ, Βαρσοβία, Παρίσι, Πράγα, Τελ Αβίβ, Μόναχο, Κολωνία, κ.α.</p> <p>Πληροφορίες αεροδρομίου Καβάλας: 25910 53400</p>
Εσωτερικά δίκτυα συγκοινωνίας	<p>Αστικό ΚΤΕΛ Καβάλας (11 γραμμές μεταξύ 06:30-22:00)</p>

Στοιχεία προσβασιμότητας προορισμού	
Προσβασιμότητα ΑμεΑ	Όλα τα δημόσια κτίρια και υπηρεσίες του Δήμου είναι προσβάσιμα σε ΑμεΑ. Μη προσβάσιμα σε ΑμεΑ είναι τα εξής αξιοθέατα: Φρούριο, Ιμαρέτ, Παλιά Μουσική, Οικία Μοχάμετ Άλι.
Συνοπτική αξιολόγηση της υφιστάμενης και μελλοντικής δυνατότητας του πόρου να συμβάλει στην τοπική ανάπτυξη (προκύπτει από έρευνα ικανοποίησης των χρηστών των εξωτερικών και εσωτερικών δικτύων συγκοινωνίας του προορισμού με χρήση ερωτηματολογίου)	<p>Όσον αφορά στα εξωτερικά δίκτυα συγκοινωνίας του προορισμού αξιολογείται ως πολύ ικανοποιητική η οδική του σύνδεση με το εθνικό δίκτυο μέσω της Εγνατίας Οδού, σχετικά ικανοποιητική η ακτοπλοϊκή σύνδεση με τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου ενώ μη ικανοποιητική η αεροπορική σύνδεση με τους εγχώριους προορισμούς. <i>(Και ούτω καθεξής αποτυπώνονται οι υπόλοιπες πληροφορίες που λαμβάνονται από τα ερωτηματολόγια).</i></p> <p>Σημαντική θεωρείται η μελλοντική σύνδεση της περιοχής με τον κάθετο οδικό άξονα Ε61 (Σόφια-Σέρρες-Καβάλα-Δράμα) όπως και η σιδηροδρομική σύνδεση Θεσσαλονίκη-Καβάλα-Ξάνθη-Αλεξανδρούπολη. <i>(Και ούτω καθεξής διατυπώνονται προτάσεις μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τις πληροφορίες που αποτυπώθηκαν στα ερωτηματολόγια).</i></p> <p>Όσον αφορά στα εσωτερικά δίκτυα ικανοποιητική είναι η σύνδεση με τα δρομολόγια του αστικού ΚΤΕΛ εντός του αστικού ιστού και μη ικανοποιητική με τους προαστιακούς προορισμούς καθώς και τους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου. Απαραίτητη θεωρείται η ενίσχυση των προαστιακών δρομολογίων καθώς και η βελτίωση της προσβασιμότητας του ιστορικού κέντρου.</p> <p>Σχετικά με την προσβασιμότητα ΑμεΑ, ικανοποιητική θεωρείται η προσβασιμότητα των δημόσιων υπηρεσιών και των ακτών καθώς και η αστυνόμευση στις ράμπες διάβασης και θέσεις ΑμεΑ. Αντίθετα, μη ικανοποιητική είναι η προσβασιμότητα των πεζοδρομίων καθώς και ο έλεγχος των σχετικών παραβάσεων σε ολόκληρη την πόλη. <i>(Και ούτω καθεξής αποτυπώνονται οι υπόλοιπες πληροφορίες που λαμβάνονται από τα ερωτηματολόγια και διατυπώνονται προτάσεις μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τις πληροφορίες που αποτυπώθηκαν σε αυτά).</i></p>

vii. Ενεργά τουριστικά προϊόντα

✂ Εργαλείο 10 – Ενεργά τουριστικά προϊόντα

Περιγραφή εργαλείου

Η αποτύπωση των ενεργών (υφιστάμενων και υποσχόμενων) τουριστικών προϊόντων του προορισμού διεκπεραιώνεται μέσα από μια διαδικασία πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας διαφορετικών πηγών. Οι βασικές πηγές πληροφορίας είναι αφενός οι ίδιοι οι καταναλωτές των προϊόντων του προορισμού (έρευνα ικανοποίησης επισκεπτών-εργαλείο 11), αφετέρου τα τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη της τουριστικής ανάπτυξης (έρευνα ενδιαφερόμενων μερών) και τέλος μια δευτερογενής έρευνα των τουριστικών στρατηγικών που μπορεί κανείς να τις εντοπίσει στο διαδίκτυο. Οι ενέργειες αυτές μπορούν να γίνουν από την ομάδα έργου.

	Προϊόν (ενδεικτικά)	Θέση αξιολόγησης από τα ενδιαφερόμενα μέρη	Ποσοστό επισκεπτών που το δήλωσε ως λόγο επιλογής προορισμού*
1	Ήλιος-Θάλασσα	1	76%
2	Ναυτικός τουρισμός	4	37%
3	Τουρισμός πόλης (city break)	3	49%
4	Ιατρικός τουρισμός, Υγείας & Ευεξίας	5	9%
5	Πολιτιστικός τουρισμός	2	62%
6	Προσκυνηματικός τουρισμός	7	12%
7	Επαγγελματικός τουρισμός- MICE (συνέδρια, εκθέσεις, κτλ.)	8	31%
8	Agro/Eco/Gastro τουρισμός	9	25%
9	Τουρισμός Μεγάλων Εκδηλώσεων (Major Events)	10	8%
10	Αθλητικός τουρισμός	6	19%
...			

* Έρευνα ικανοποίησης επισκεπτών (Εργαλείο 11)

B 2.2. Αποτύπωση και αξιολόγηση της τουριστικής ζήτησης

i. Η ζήτηση και οι τάσεις της

Βασικές μεταβλητές παρουσιάζονται στην ενότητα 1.

ii. Τα χαρακτηριστικά της ζήτησης - Το προφίλ των επισκεπτών

✂ Εργαλείο 11 – Ερωτηματολόγιο για διεξαγωγή έρευνας τουριστών και επισκεπτών

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ

α/α Ερωτηματολογίου: .....

Ημερομηνία: .....

Περιοχή: .....

Συνεντευκτής: .....

Αεροδρόμιο από ..... (προηγούμενος σταθμός)

Λιμάνι από ..... (προηγούμενος σταθμός)

1. Μόνιμη κατοικία (πόλη):

---

2. Ταξιδεύετε με:

Μόνος/ η Οικογένεια Αριθμός ατόμων:.....

Σύντροφος/ Σύζυγος Παρέα

Συνεργάτης/ συνάδελφος Άλλο (διευκρινίστε)

3. Σκοπός ταξιδιού:

Ξεκούραση Επίσκεψη συγγενών/ φίλων Προσκύνημα σε εκκλησίες/ μοναστήρια

Γνωριμία με τον τόπο Καταδύσεις Συμμετοχή σε συνέδριο

Επαγγελματικές υποχρεώσεις Περιπατητικός τουρισμός Άλλο (διευκρινίστε).....

4. Έχετε επισκεφτεί ξανά την περιοχή στο ΝΑΙ Εάν ΝΑΙ πόσες φορές;

παρελθόν; ΟΧΙ

5. Με ποιο μέσο μεταφοράς φτάσατε;

☐ Αεροπλάνο (τακτική πτήση)	☐ Πλοίο γραμμής	☐ Σκάφος (ενοικιασμένο/ιδιόκτητο)
☐ Αεροπλάνο (πτήση charter)	☐ Άλλο (διευκρινίστε)	

6α. Σε ποια περιοχή διαμείνατε;

6β. Ποιά αξιοθέατα επισκεφτήκατε;

7α. Πόσες διανυκτερεύσεις κάνατε;

7β. Επισκεφθήκατε ή θα επισκεφθείτε και άλλον νησί/προορισμό κατά το ταξίδι σας αυτό;

☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	Αν ναι για ποια και για πόσες μέρες;;.....
------------------------------	------------------------------	--

8. Τύπος καταλύματος:

☐ Ξενοδοχείο	☐ Ενοικιαζόμενο δωμάτιο/διαμέρισμα	☐ Κάμπινγκ Οργανωμένο
☐ Κατηγορία	☐ Αυτόνομη κατοικία (Βίλα/Σπίτι)	☐ Κάμπινγκ Ελεύθερο
☐ Ιδιόκτητη εξοχική κατοικία	☐ Άλλο (διευκρινίστε)	
☐ Φιλοξενία (σπίτι συγγενών/ φίλων)		

9. Είδος κράτησης:

☐ Μόνο δωμάτιο	☐ Με ημιδιατροφή	☐ Πλήρης κάλυψη (all inclusive)
☐ Με πρωινό	☐ Πλήρης διατροφή	☐ Άλλο (διευκρινίστε)

10. Μέσο μετακίνησης (στον προορισμό):

☐ Ιδιωτικό αυτοκίνητο/ μηχανή	☐ Ενοικιαζόμενο μοτοποδήλατο	☐ Πούλμαν	☐ Άλλο (διευκρινίστε)
☐ Ενοικιαζόμενο	☐ Λεωφορείο	☐ Ταξί	

αυτοκίνητο

11α. Πόσο κόστισε το ταξίδι σας συνολικά (σε €);

Σε πόσα άτομα αντιστοιχεί το κόστος αυτό;

11β. Αγοράσατε τουριστικό πακέτο;

☐ Εάν ΝΑΙ αγνοήστε τη δίπλα στήλη	☐ Εάν ΌΧΙ αγνοήστε τη δίπλα στήλη
Πόσο κόστισε το πακέτο (σε €);	Πόσο κόστισαν οι παρακάτω υπηρεσίες συνολικά
Τι από τα παρακάτω περιλάμβανε;	(σε €);
☐ Εισιτήρια	Εισιτήρια:
☐ Διαμονή	Διαμονή:
☐ Φαγητό	Φαγητό:
☐ Μεταφορά προς το κατάλυμα	Διασκέδαση:
☐ Ενοικίαση αυτοκινήτου/ μοτοποδηλάτου	Μετακινήσεις:
☐ Εκδρομή	Δραστηριότητες:
Πόσα επιπλέον έξοδα κάνατε (σε €);	Άλλα έξοδα /αγορές:

11γ. Πόσο άξιζαν τα χρήματα που ξοδέψατε;

1. Καθόλου   2. Λίγο   3. Μέτρια   4. Πολύ   5. Απόλυτα

12α. Μάθατε για τον προορισμό από:

☐ Συγγενείς/ φίλους	☐ Τουριστικό οδηγό/ βιβλίο
☐ Δημοσίευμα με ΜΜΕ (☐ Εφημερίδα ☐ Περιοδικό)	☐ Διαφήμιση (☐ TV ☐ Ραδιόφωνο ☐ Τύπος)
☐ Τουριστικό πράκτορα	☐ Διαδίκτυο (internet)
☐ Τουριστική έκθεση	☐ Άλλο (διευκρινίστε)

12β. Για ποιόν από τους παρακάτω λόγους επιλέξατε τον προορισμό;

☐ Γιατί δεν είχα ξαναέρθει	☐ Συγγενικά/ φιλικά πρόσωπα	☐ Επαγγελματικοί λόγοι
☐ Φυσική ομορφιά	☐ Αξιοθέατα	☐ Προσιτές τιμές

☐ Ιστορία/ πολιτισμός του τόπου	☐ Καταγωγή	☐ Άλλο (διευκρινίστε)
--	-----------------------------------	--

12γ. Χρησιμοποιήσατε το	για να πληροφορηθείτε για τον προορισμό;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ
διαδίκτυο:	για να κάνετε κρατήσεις;	☐ ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ

13. Πόσο ικανοποιημένοι μείνατε από τα παρακάτω:

(1: Καθόλου, 2: Λίγο, 3: Μέτρια, 4: Πολύ, 5: Απόλυτα)

	1	2	3	4	5	Σχόλια
1. Κατάλυμα						
2. Εστιατόρια						
3. Κέντρα διασκέδασης – ψυχαγωγίας						
4. Ταξί						
5. Λεωφορεία						
6. Τιμές						
7. Μουσεία – αρχαιολογικοί χώροι						
8. Καθαριότητα δημοσίων χώρων						
9. Καθαριότητα παραλιών/ θαλασσών						
10. Οδικό δίκτυο						
11. Αεροδρόμιο/ Λιμάνι						
12. Παρεχόμενη πληροφόρηση						
13. Σήμανση						
14. Φιλοξενία από τους ντόπιους						
15. Αίσθηση ασφάλειας						
16. Ανταποκρίθηκε ο τόπος στις προσδοκίες σας;						

14α. Τι σας έκανε ιδιαίτερα ΚΑΛΗ εντύπωση;

14β. Τι σας έκανε ιδιαίτερα ΚΑΚΗ εντύπωση;

15α. Θα επισκεπτόσασταν ξανά την περιοχή;

☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	15β. Αν όχι γιατί;; .....
------------------------------	------------------------------	----------------------------------

16α. Θα προτείνατε σε φίλους σας να έρθουν για διακοπές στην περιοχή;

☐ ΝΑΙ	☐ ΟΧΙ	16β. Αν όχι γιατί;; .....
------------------------------	------------------------------	----------------------------------

17. Πείτε μας λίγα πράγματα για το εαυτό σας:

17α. Φύλο: ☐ Άνδρας ☐ Γυναίκα		17β. Ηλικία:
17γ. Ετήσιο εισόδημα (σε €): ☐ <15.000 ☐ 15.001 – 30.000 ☐ 30.001 – 45.000 ☐ 45.001 – 60.000 ☐ >60.000	17δ. Επίπεδο εκπαίδευσης: ☐ Βασική εκπαίδευση ☐ Λύκειο ☐ Μεταλυκειακή ☐ Ανώτερη/ Ανώτατη ☐ Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό ☐ Άλλο (διευκρινίστε)	17ε. Οικογενειακή κατάσταση:

TOURIST QUESTIONNAIRE

☐ Airport	Coming from.....
☐ Port	Coming from .....
☐ Other	Coming from .....

1. Country of origin:

---

2. Do you travel with:

☐ Alone	☐ Family	No of persons: .....
☐ Partner/ Spouse	☐ Friends	
☐ Colleague/ Collaborator	☐ Other (define)	

3. Aim/purpose of trip:

☐ Relax	☐ Visiting friends/ relatives	☐ Visiting churches/ monasteries
☐ Getting to know the area	☐ Scuba diving	☐ Congress
☐ Business	☐ Trekking	☐ Other (define)

4. Have you visited the area in the past?	☐ YES	If YES, how many times?
	☐ NO	

5. Means of transport by which you came?

☐ Airplane (regular flight)	☐ Boat	☐ Private car (personal/rented)
☐ Airplane (charter flight)	☐ Other (define)	

6a. In which town of the area did you stay?

6b. What sightseeing did you visit?

7a. How many nights did you stay?

7b. Have you been or do you plan to go to another destination.

☐ YES	☐ NO	If yes which of them and how many days?;.....
------------------------------	-----------------------------	---

8. Accommodation type:

☐ Hotel	☐ Independent house (Villas/ houses)	☐ Organized camping site
☐ Class		
☐ House of friends/ relatives	☐ Rented rooms/ apartments	☐ Free camping site
☐ Personal secondary house	☐ Other (define)	

9. Type of reservation:

☐ Room only	☐ Half board	☐ All inclusive
☐ Bed & Breakfast	☐ Full board	☐ Other (define)

10. Means of local transport:

☐ Private car/ motorbike	☐ Rented bike	☐ Coach	☐ Other (define)
☐ Rented car	☐ Bus	☐ Taxi	

11a. How much did you spend for the whole trip? (in €)

What sightseeing did you visit?

11b. Did you purchase a tourism package?

☐ If YES please ignore the right column	☐ If NO please ignore the left column
How much did you pay for the package (in €)?	How much did you pay for the following services
What did the package include:	(in €)?
☐ Tickets	Tickets:
☐ Residence	Residence:
☐ Food	Food:
☐ Transfer	Entertainment:
☐ Car/ motorbike rental	Local transport:
☐ Excursion	Activities:

How many extra money did you spend (in €)?   Other expenses/ purchases:

11c. Was the money you spend worth it (please note a number)?

1. Not at all   2. Not so much   3. Middle   4. Much   5. Absolutely

12a. You have learned about the area from:

☐ Friends/ Relatives	☐ Tourist guide/ book
☐ Article (☐ in a Newspaper ☐ in a Magazine)	☐ Advertisement (☐ TV ☐ Radio ☐ Press)
☐ Travel Agency	☐ Internet
☐ Tourism exhibition	☐ Other (define)

12b. Why did you choose this particular area for your trip?

☐ Never visited before	☐ Friends/ relatives	☐ Business
☐ Natural beauty	☐ Sightseeing	☐ Reasonable
☐ History/ culture	☐ Origin	☐ Other (define)

12c. Did you use the internet in order to:

get information about the area?	☐ YES	☐ NO
to make a reservation?	☐ YES	☐ NO

13. Level of satisfaction received from:

(1: Very poor, 2: Poor, 3: Satisfactory, 4: Good, 5: Excellent)

	1	2	3	4	5	Comments
1. Accommodation						
2. Restaurants						
3. Nightlife – entertainment						
4. Taxis						
5. Buses						
6. Prices						
7. Museums/ archeological sites						
8. Cleanliness of public places						
9. Cleanliness of beaches/ sea						

	1	2	3	4	5	Comments
10. Road network						
11. Airport/ Port						
12. Provided information						
13. Signs						
14. Local hospitality						
15. Safety						
16. Did the destination meet your						

14a. What has made a GOOD impression to you?

14b. What has made a BAD impression to you?

15a. Would you visit the area again?

YES

NO

15b. If NO, why?

16a. Would you propose the area to your friends?

YES

NO

16b. If NO, why?

17. Tell us a few things about yourself:

17a. Sex: ☐ Male		☐ Female	17b. Age:
17c. Annual income (in €):	17d. Educational level:		17e. Marital status:
☐ <15.000	☐ Basic education		
☐ 15.001 – 30.000	☐ High school		
☐ 30.001 – 45.000	☐ University/ College		
☐ 45.001 – 60.000	☐ Master/ PhD		
☐ >60.000	☐ Other (define)		

CRUISE SHIPS QUESTIONNAIRE

Q1) What is your nationality? .....

Q2) Where do you live? .....

Country:_____ State:_____

Q3) What was your port of embarkation (the port from which you started your cruise)?

Q4) What mean(s) of transport did you use in order to travel to the port of embarkation?
Please tick the appropriate box (you can tick more than one transport modes).

Q4.1 Bus	Q4.3 Plane	Q4.5 Ship
Q4.2 Car	Q4.4 Train	

Q5) How many person you travel together? Please tick the appropriate box

Q5.1 Alone
Q5.2 As a family with children
Q5.3 As a couple
Q5.4 With a group of friends (children included)
Q5.5 Other

Q6) Are you visiting for first time (please tick the appropriate box):

	YES	NO
Q6.1 Greece?		
Q6.2 This Island?		

Q7) During your call on this island did you join any excursion offered by the cruise line? (This would include any excursion purchased on the cruise ship or an excursion included in the price of the cruise). Please tick the appropriate box.

Q7.1 Yes. It was included in the price of the cruise
Q7.2 Yes. I purchased the excursion on board the ship
Q7.3 No. I preferred to stay in the port-city
Q7.4 No. I preferred to take an excursion on my own (i.e. through hiring a taxi or renting a car)

Q8) If YES which place did you visit? Please specify .....

Q9) Based on the estimated amount you spent, approximately how much did you spent on:

FOOD AND BEVERAGE	€
Restaurant/ Taverns	
Café/ drinks/ refreshments	
GROUND TRANSPORTATION	
Taxi/ Buses	
Car Rental	
VISITS AND ENTRAINMENT	
Attractions (i.e. museums)	
Amusement	
SHOPPING	
Clothes and accessories	
Souvenirs, gifts and traditional products	
OTHER (please specify)	

Q10) What do you think of the standard of food considering the relationship between quality and price? Please tick the appropriate box

1. ☐ Insufficient	2. ☐ Sufficient	3. ☐ Good	4. ☐ Very Good
--	--	----------------------------------	---------------------------------------

Q11) On a scale of 1 to 5, with 1 being “very dissatisfied” and 5 being “very satisfied” please rate your level of satisfaction with the following items by encircling the appropriate number. Would you say you are “very dissatisfied”, “somewhat satisfied”, “neither satisfied nor dissatisfied”, “somewhat satisfied” or “very satisfied” with:

Q12.1	Historical and cultural sightseeing’s	1	2	3	4	5
Q12.2	Shopping	1	2	3	4	5
Q12.3	Public Safety and security	1	2	3	4	5
Q12.4	Clean Environment	1	2	3	4	5
Q12.5	Friendliness of People	1	2	3	4	5
Q12.6	Tourist information available	1	2	3	4	5
Q12.7	Dockside welcome	1	2	3	4	5
Q12.8	Quality of excursions	1	2	3	4	5
Q12.9	Overall satisfaction during your stay on the island	1	2	3	4	5

Q12) Based on your experiences from your visit on the island are you going to (please tick the appropriate box):

	YES	NO
Come back on the island for vacation?		
Recommend to a friend to visit the island?		

Q13) If you answered NO what are the reasons? .....

Q14) What, if anything, could have been done to make your visit to the island more enjoyable?

Q15) Gender? Please tick the appropriate box.

1 Male	2 Female
--------	----------

Q16) What is your age? Please tick the appropriate box of range.

Q17.1 18-25	Q17.4 46-55
Q17.2 26-35	Q17.5 56-65
Q17.3 36-45	Q17.6 66 or more

Q17) What is your total household income (before taxes)? Please tick the appropriate box.

(We inform you that the questionnaire is anonymous and that the collected data are only for statistical reasons. If you don't wish, you may not answer this question)

< 20.000 €	80.001 – 100.000 €
20.000 – 40.000 €	100.001 – 130.000 €
40.001 – 60.000 €	130.001 – 150.000€
60.001 – 80.000 €	>150.000 €

iii. Το αποτύπωμα της τουριστικής δραστηριότητας και οι δείκτες του επιπέδου αειφορίας

Αξιοποιούνται στοιχεία των εργαλείων 6 και 7 – ενδεικτικοί δείκτες παρουσιάζονται στην 1η ενότητα.

B 2.3. Οι επιπτώσεις της τουριστικής δραστηριότητας και των πολιτικών που εφαρμόστηκαν στον προορισμό

i. Επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική οικονομία

✂ Εργαλείο 12 – Αποτύπωση τοπικού οικονομικού οφέλους από την τουριστική δραστηριότητα (υπολογιστικό φύλλο excel)

Περιγραφή εργαλείου

Το συγκεκριμένο εργαλείο είναι ένα υπολογιστικό φύλλο excel στο οποίο καταχωρούνται οικονομικά-διοικητικά στοιχεία των ξενοδοχείων, ήτοι: α) έσοδα της επιχείρησης, β) αριθμός υπαλλήλων, γ) ποσοστό των δαπανών που αντιστοιχεί στη μισθοδοσία των υπαλλήλων, δ) αριθμός των υπαλλήλων που διαμένει στον προορισμό, ε) αριθμός προμηθευτών, στ) ποσοστό των δαπανών που αντιστοιχεί σε προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών και ζ) αριθμός προμηθευτών με έδρα επιχείρησης στον προορισμό. Μέσα από το φύλλο excel γίνεται ο υπολογισμός του συνολικού οικονομικού οφέλους από τη δραστηριότητα των ξενοδοχείων του προορισμού, για την τοπική οικονομία. Το πρωτότυπο εργαλείο αναπτύχθηκε από τον οργανισμό New Economics Foundation στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το έντυπο συμπληρώνεται από την Ομάδα Έργου και εγκρίνεται από την Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών.

Η συγκεκριμένη φόρμα excel έχει διαμορφωθεί για να καταγράψει στοιχεία της οικονομικής δραστηριότητας των ξενοδοχείων και άλλων επιχειρήσεων του προορισμού και αντλεί τα δεδομένα της από τα αντίστοιχα ερωτηματολόγια.

Όνομα ξενοδοχείου	Πόσα ήταν τα έσοδα της επιχείρησής σας κατά το τελευταίο οικονομικό έτος;	Υπάλληλοι			Τοπικό Οικονομικό Όφελος που διατηρείται στην τοπική οικονομία από την αγοραστική δύναμη των υπαλλήλων	Προμηθευτές			Τοπικό Οικονομικό Όφελος που διατηρείται στην τοπική οικονομία από τους προμηθευτές
		Πόσους υπαλλήλους έχετε στην επιχείρησή σας;	Τι ποσοστό των συνολικών ετήσιων εξόδων αφορά σε μισθοδοσία υπαλλήλων;	Πόσοι από τους υπαλλήλους σας μένουν στο Δήμο που έχει την έδρα της η επιχείρησή σας;		Πόσες επιχειρήσεις προμηθεύουν αγαθά και υπηρεσίες στο ξενοδοχείο σας;	Τι ποσοστό των συνολικών ετήσιων εξόδων αφορά σε προμήθειες;	Πόσοι από τους προμηθευτές σας έχουν έδρα στο Δήμο που βρίσκεται το ξενοδοχείο;	
Ξενοδοχείο Α	3.000.000,00 €	70	0,4	60	1.028.571,43 €	30	0,4	20	800.000,00 €
Ξενοδοχείο Β	2.000.000,00 €	50	0,38	40	608.000,00 €	25	0,38	18	547.200,00 €
Ξενοδοχείο Γ	1.500.000,00 €	40	0,35	34	446.250,00 €	22	0,35	16	381.818,18 €
Ξενοδοχείο Δ	1.000.000,00 €	35	0,35	29	290.000,00 €	20	0,35	15	262.500,00 €
Ξενοδοχείο Ε	800.000,00 €	30	0,35	24	224.000,00 €	20	0,35	14	196.000,00 €
Ξενοδοχείο Ζ	700.000,00 €	28	0,33	23	189.750,00 €	15	0,33	10	154.000,00 €
Ξενοδοχείο Η	600.000,00 €	25	0,33	19	150.480,00 €	12	0,33	7	115.500,00 €
Ξενοδοχείο Θ	500.000,00 €	20	0,33	15	123.750,00 €	12	0,33	7	96.250,00 €
	20.200.000,00 €				3.060.801,43 €				2.553.268,18 €
Συνολικό οικονομικό όφελος ανά ευρώ που διατηρείται στην τοπική οικονομία					0,15 €				0,13 €
Ξενοδοχεία που δεν απάντησαν					0,00 €				0,00 €
Τοπικό Οικονομικό Όφελος που διατηρείται στην τοπική οικονομία					3.060.801,43 €				2.553.268,18 €
	20.200.000,00 €							Συνολικό Οικονομικό Όφελος από υπαλλήλους & προμηθευτές	5.614.069,61 €

Εικόνα 1: Υπολογιστικό φύλλο (excel) οικονομικού πολλαπλασιαστή τουριστικής δραστηριότητας

ii. Επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική κοινωνία και το περιβάλλον : ✂ Εργαλεία 13.1., 13.2. και 13.3. Απόψεις εμπλεκόμενων μερών

Περιγραφή εργαλείων

Η αποτύπωση και αξιολόγηση της κοινωνικής και περιβαλλοντικής επίδρασης (externalities) της τουριστικής δραστηριότητας στην τοπική κοινωνία και περιβάλλον μπορεί να

πραγματοποιηθεί με εργαλεία ποιοτικής ανάλυσης (κυρίως ερωτηματολόγια) προς τις διαφορετικές ομάδες εμπλεκόμενων μερών.

✂ Εργαλείο 13.1 – ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων εμπλεκόμενων φορέων

Πως αξιολογείτε την επίπτωση που ασκεί ο τουρισμός στην περιοχή σας στους παρακάτω θεματικούς τομείς;

Θεματικοί Τομείς	Θετική (5)	Σχετικά Θετική (4)	Δεν επιρεάζει (3)	Σχετικά αρνητική (2)	Αρνητική (1)	Δεν έχω άποψη
Οικονομία						
1	Τοπική οικονομία					
2	Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας					
3	Κόστος κατοικίας					
4	Κόστος εστίασης & διασκέδασης					
Περιβάλλον						
5	Κυκλοφοριακό (συμφόρηση δρόμων & διαθεσιμότητα χώρων στάθμευσης)					
6	Καθαριότητα-ποιότητα-διαθεσιμότητα δημόσιων χώρων και φυσικού περιβάλλοντος					
7	Ανθεκτικότητα δικτύων (ύδρευση, αποχέτευση, ηλεκτρική ενέργεια)					
8	Συμφόρηση ανθρώπων σε σημεία ενδιαφέροντος (εμπορικό κέντρο, ιστορικό κέντρο, παραλίες, κ.α.)					
9	Επίπεδο θορύβου					
10	Ποιότητα πόσιμου νερού δικτύου ύδρευσης					
11	Ποιότητα εξυπηρέτησης Μέσων Μαζικής Μεταφοράς					
12	Ποιότητα υπηρεσιών Wi-Fi spots ελεύθερης πρόσβασης					
Κοινωνία						
13	Εγκληματικότητα/Παραβατικότητα					
14	Διαθεσιμότητα κατοικίας για τους κατοίκους					
15	Σεβασμός/ανοχή στη διαφορετική κουλτούρα					
16	Σχέσεις κατοίκων-επισκεπτών					
17	Αδέσποτα ζώα					
Πολιτισμός						
18	Εμπλουτισμός της τοπικής κουλτούρας/πολιτισμού					
19	Ποιότητα-ανθεκτικότητα πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς					

Θεματικοί Τομείς	Θετική (5)	Σχετικά θετική (4)	Δεν επιρεάζει (3)	Σχετικά αρνητική (2)	Αρνητική (1)	Δεν έχω άποψη
20 Ποιότητα πολιτιστικών εκδηλώσεων						
21 Ανάδειξη των αυθεντικών στοιχείων της τοπικής κουλτούρας						
Υγεία						
22 Δημόσια υγεία						
23 Ποιότητα παροχής φροντίδας στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών των μονάδων υγείας						
24 Διαθεσιμότητα κλινών σε δημόσιες μονάδες υγείας						

✂Εργαλείο 13.2 – Ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων μόνιμων κατοίκων

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΜΟΝΙΜΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Παρακαλούμε αφιερώστε λίγα λεπτά για να μας βοηθήσετε να βελτιώσουμε την ποιότητα του προορισμού. Όλες οι απαντήσεις θα παραμείνουν εμπιστευτικές. Ευχαριστούμε για τη συνεργασία

Μένω στην περιοχή από το .....

1. Υπάρχουν οφέλη για την τοπική κοινωνία από τον τουρισμό και τους τουρίστες που επισκέπτονται τον προορισμό;

	☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Την άνοιξη	☐	☐	☐	☐	☐
Το καλοκαίρι	☐	☐	☐	☐	☐
Το φθινόπωρο	☐	☐	☐	☐	☐
Τον χειμώνα	☐	☐	☐	☐	☐
Ποια:					

2. Δημιουργούνται προβλήματα για την τοπική κοινωνία από τον τουρισμό και τους τουρίστες που επισκέπτονται τον προορισμό;

	☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Την άνοιξη	☐	☐	☐	☐	☐
Το καλοκαίρι	☐	☐	☐	☐	☐
Το φθινόπωρο	☐	☐	☐	☐	☐

Τον χειμώνα	☐	☐	☐	☐	☐
Ποια:					

3. Υπάρχουν οφέλη για μένα προσωπικά από τον τουρισμό και τους τουρίστες που επισκέπτονται τον προορισμό;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

4. Δημιουργούνται προβλήματα για μένα προσωπικά από τον τουρισμό και τους τουρίστες που επισκέπτονται τον προορισμό;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

5. Είμαι ευχαριστημένος από την διαχείριση και τη προβολή του τουρισμού;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

6. Είμαι ευχαριστημένος από την εμπλοκή και την επιρροή των μονίμων κατοίκων στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη του τουρισμού;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

7. Κατά την άποψη σας, τί είδους επίπτωση ασκεί ο τουρισμός στον ιδιαίτερο χαρακτήρα, στην τοπική ταυτότητα και τον πολιτισμό του προορισμού;

☐ Καταστρέφει	☐ Βοηθά στη διατήρηση	☐ Βοηθά στη βελτίωση	☐ Δεν επηρεάζει
--------------------------------------	---	---	--

8. Κατά την άποψη σας τι είδους επίπτωση ασκεί ο τουρισμός στην ποιότητα ζωής σας;

☐ Καταστρέφει	☐ Βοηθά στη διατήρηση	☐ Βοηθά στη βελτίωση	☐ Δεν επηρεάζει
--------------------------------------	---	---	--

Ποιο είναι το φύλο σας;

Φύλο:	☐ Άνδρας	☐ Γυναίκα
-------	---------------------------------	----------------------------------

9. Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

☐	☐	☐	☐	☐
15-24	25-49	50-64	65-79	80 και πάνω

10. Τι περιγράφει καλύτερα το καθεστώς απασχόλησης σας;

Τι από τα παρακάτω περιλάμβανε;

- είμαι πλήρους απασχόλησης (περισσότερες από 30 ώρες την εβδομάδα)
- είμαι μερικής απασχόλησης (λιγότερο από 30 ώρες την εβδομάδα)
- απασχολούμαι περιστασιακά
- είμαι άνεργος/η
- είμαι φοιτητής/τρια
- είμαι συνταξιούχος
- δεν έχω αμειβόμενη απασχόληση

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ

✂ Εργαλείο 13.3 – Ερωτηματολόγιο καταγραφής απόψεων εργαζόμενων στον τουριστικό κλάδο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Παρακαλούμε αφιερώστε λίγα λεπτά για να μας βοηθήσετε να βελτιώσουμε την ποιότητα του προορισμού. Όλες οι απαντήσεις θα παραμείνουν εμπιστευτικές. Ευχαριστούμε για τη συνεργασία

Μένω στην περιοχή από το .....

Δεν είμαι μόνιμος κάτοικος .....

1. Υπάρχουν οφέλη για την τοπική κοινωνία από τον τουρισμό και τους τουρίστες;

	☐	☐	☐	☐	☐
	Συμφωνώ απόλυτα	Συμφωνώ	Ουδέτερα	Διαφωνώ	Διαφωνώ πολύ
Την άνοιξη	☐	☐	☐	☐	☐
Το καλοκαίρι	☐	☐	☐	☐	☐
Το φθινόπωρο	☐	☐	☐	☐	☐
Τον χειμώνα	☐	☐	☐	☐	☐
Ποια:					

2. Δημιουργούνται προβλήματα για την τοπική κοινωνία από τον τουρισμό και τους τουρίστες;

	☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Την άνοιξη	☐	☐	☐	☐	☐
Το καλοκαίρι	☐	☐	☐	☐	☐
Το φθινόπωρο	☐	☐	☐	☐	☐
Τον χειμώνα	☐	☐	☐	☐	☐
Ποια:					

3. Υπάρχουν αρνητικές συνέπειες για μένα προσωπικά από τον τουρισμό και τους τουρίστες;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

4. Είμαι ευχαριστημένος από τις συνθήκες εργασίας (ωράριο, υγιεινή και ασφάλεια);

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ
Ποια:				

5. Είμαι ευχαριστημένος από την αμοιβή μου;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ

6. Είμαι ευχαριστημένος από την εμπλοκή και την επιρροή των εργαζόμενων στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη του τουρισμού στον προορισμό μου;

☐ Συμφωνώ απόλυτα	☐ Συμφωνώ	☐ Ουδέτερα	☐ Διαφωνώ	☐ Διαφωνώ πολύ

7. Κατά την άποψη σας, τί είδους επίπτωση ασκεί ο τουρισμός στον ιδιαίτερο χαρακτήρα, στην τοπική ταυτότητα και τον πολιτισμό;

☐ Καταστρέφει	☐ Βοηθά στη διατήρηση	☐ Βοηθά στη βελτίωση	☐ Δεν επηρεάζει

8. Κατά την άποψη σας, τί είδους επίπτωση ασκεί ο τουρισμός στην ποιότητα ζωής σας;

☐ Καταστρέφει	☐ Βοηθά στη διατήρηση	☐ Βοηθά στη βελτίωση	☐ Δεν επηρεάζει
---	--	--	---

9. Ποιο είναι το φύλο σας;

Φύλο:	☐ Άνδρας	☐ Γυναίκα
-------	---------------------------------	----------------------------------

10. Σε ποια ηλικιακή ομάδα ανήκετε;

☐ 15-24	☐ 25-49	☐ 50-64	☐ 65-79	☐ 80 και πάνω
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---

11. Τι περιγράφει καλύτερα το καθεστώς απασχόλησης σας;

Τι από τα παρακάτω περιλάμβανε;
☐ είμαι ιδιοκτήτης τουριστικής επιχείρησης (χρόνια .....)
☐ είμαι μόνιμος εργαζόμενος τουριστικής επιχείρησης (χρόνια .....)
☐ είμαι πλήρους απασχόλησης (περισσότερες από 30 ώρες την εβδομάδα)
☐ είμαι μερικής απασχόλησης (λιγότερο από 30 ώρες την εβδομάδα)
☐ απασχολούμαι περιστασιακά

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ

iii. Αξιολόγηση προηγούμενων πολιτικών που εφαρμόστηκαν στο επίπεδο του προορισμού

Η αξιολόγηση των πολιτικών που έχουν εφαρμοστεί μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

- Ο πρώτος εστιάζει στα προβλήματα που εντοπίζονται στον προορισμό και εξετάζει αρχικά το κατά πόσο εφαρμόστηκαν πολιτικές που είχαν ως στόχο την αντιμετώπιση τους και στη συνέχεια αξιολογεί την αποτελεσματικότητά τους
- Ο δεύτερος, που είναι ευρύτερος, εστιάζεται στην καταγραφή των υφιστάμενων πολιτικών (ή στις πολιτικές που έπρεπε να υπάρχουν με βάση τις υποχρεώσεις της χώρας) και κατά πόσο αυτές είναι αποτελεσματικές σε επίπεδο προορισμού.

Για τον λόγο αυτό παρατίθενται δύο πίνακες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε διαζευκτικά είτε παράλληλα ανάλογα με την οπτική που θα ακολουθήσει η Ομάδα Έργου.

✂ Εργαλείο 14 - Έντυπο διερεύνησης αποτελεσματικότητας πολιτικών που εφαρμόστηκαν

Πολιτική	Εφαρμόζεται (Ναι/ Όχι)	Αν ναι, αποτελέσματα και αξιολόγηση
Ενθάρρυνσης επενδύσεων καταλυμάτων		
Ανάδειξης πόρων		
Μείωσης εποχικότητας		
Εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού		
Μείωσης κατανάλωσης νερού		
Μείωσης κατανάλωσης ενέργειας		
Ανακύκλωσης		
Κομποστοποίησης		
Περιβαλλοντικής σήμανσης επιχειρήσεων		
Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών		
.....		

	Πολιτικές (ενδεικτικές)	Δράσεις	Φορέας Πολιτικής	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων	Παράμετροι επιτυχίας/αποτυχίας	Προτεινόμενες βελτιώσεις
Τουριστικές επενδύσεις	Πολιτικές Κρατικών Ενισχύσεων σε επιχειρήσεις για ίδρυση νέων και αναβάθμιση/εμπλουτισμό υφιστάμενων					
Χωροθέτηση δραστηριοτήτων/Χρήσεις γης	Χωροταξικό Τουρισμού, Περιφερειακά-Τοπικά χωρικά σχέδια, Πολεοδομικά σχέδια					
Πολιτιστικοί πόροι	Επενδύσεις στην συντήρηση και ανάδειξη πολιτιστικών πόρων					
Περιβαλλοντικοί πόροι	Επενδύσεις για προστασία και ανάδειξη περιβαλλοντικών πόρων / πολιτικές διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών					
Άλλοι τουριστικοί πόροι	Επενδύσεις προστασίας και ανάδειξης τουριστικών πόρων					
Υποδομές προσπελασιμότητας	Κατασκευή υποδομών από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους ή ιδιωτικές επενδύσεις (ΣΔΙΤ)					
Υποδομές ύδρευσης	Κατασκευή υποδομών για την εξασφάλιση πόσιμου νερού					
Υποδομές ενέργειας	Κατασκευή υποδομών για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας					

	Πολιτικές (ενδεικτικές)	Δράσεις	Φορέας Πολιτικής	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων	Παράμετροι επιτυχίας/ αποτυχίας	Προτεινόμενες βελτιώσεις
Υποδομές διαχείρισης υγρών αποβλήτων		Κατασκευή υποδομών για τη διαχείριση υγρών αποβλήτων				
Υποδομές διαχείρισης στερεών αποβλήτων		Κατασκευή υποδομών για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων				
Αύξηση διανυκτερεύσεων		Τουριστική προβολή, πολιτικές αναβάθμισης και διαφοροποίησης τουριστικού προϊόντος				
Τουριστική Δαπάνη		Πολιτικές αναβάθμισης και διαφοροποίησης τουριστικού προϊόντος, τουριστική προβολή				
Πληρότητα		Πολιτικές ανάπτυξης εναλλακτικών τουριστικών προϊόντων και εξομάλυνσης εποχικότητας, τουριστική προβολή				
Απασχόληση		Πολιτικές εκπαίδευσης εργοδοτών, εργαζομένων και ανέργων + Πολιτικές απασχόλησης + Πολιτικές επιχειρηματικότητας και αυταπασχόλησης				
Κατανάλωση Ενέργειας		Πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας σε επίπεδο επιχείρησης				
Κατανάλωση Νερού		Πολιτικές εξοικονόμησης νερού σε				

	Πολιτικές (ενδεικτικές)	Δράσεις	Φορέας Πολιτικής	Αξιολόγηση αποτελεσμάτων	Παράμετροι επιτυχίας/ αποτυχίας	Προτεινόμενες βελτιώσεις
		επίπεδο επιχείρησης				
Παραγωγή υγρών αποβλήτων		Κατασκευή υποδομών αποχέτευσης και ΜΕΥΑ				
Παραγωγή στερεών αποβλήτων		Εφαρμογή πολιτικών διαχείρισης στερεών αποβλήτων				
Περιβαλλοντικό αποτύπωμα τουριστικών επιχειρήσεων		Εφαρμογή πολιτικών βελτίωσης περιβαλλοντικής απόδοσης επιχειρήσεων				
Ποιότητα αστικού περιβάλλοντος		Πολιτικές ΒΑΑ				
Ποιότητα αγροτικού περιβάλλοντος		Πολιτικές ανάπτυξης υπαίθρου				
Κυκλική οικονομία		Υλοποίηση δράσεων για κυκλική οικονομία				

iv. Έλεγχος εφαρμογής κριτηρίων πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης στον προορισμό

✂ Εργαλείο 15 – Ερωτηματολόγιο για τον έλεγχο εφαρμογής πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
1^η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ				
1.1 Στρατηγική Βιώσιμου Προορισμού	1.1.1 Ο Προορισμός διαθέτει πολυετή στρατηγική και σχέδιο δράσης για τουριστική ανάπτυξη	Π + Δ		
	1.1.2 α. Η στρατηγική έγινε μετά από δημόσια διαβούλευση	Π + Δ		
	1.1.2 β. Ύπαρξη ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τα αποτελέσματα	Π + Δ		
	1.1.2 γ. Γίνεται δημόσια συζήτηση των αποτελεσμάτων	Π + Δ		
	1.1.3 Η στρατηγική είναι διαθέσιμη δημόσια	Π + Δ		
	1.1.4 Η στρατηγική περιλαμβάνει περιβαλλοντικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά, ποιοτικά, υγιεινή και ασφάλεια και αισθητικά θέματα	Π + Δ		Αν ναι σε ποιόν από τους παρακάτω στρατηγικής αναφέρεται; (α) Ποιοτική αναβάθμιση καταλυμάτων (β) Σήμα ποιότητας παρεχόμενων υπηρεσιών (γ) Ποιοτική αναβάθμιση φυσικού και αστικού τοπίου (πχ. αστικές αναπλάσεις) (δ) Βελτίωση παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών πχ. εγκαταστάσεις λιμανιού,

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ				
ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
				δημόσιες συγκοινωνίες, πληροφόρηση τουριστών κτλ. (ε) Εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού (ζ) Εμπλουτισμός υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος παραλίας με δραστηριότητες (η) ειδικά τουριστικά προϊόντα πχ. συνεδριακό, περπατητικό, καταδυτικό κλπ (θ) Σύστημα προώθησης: τουριστική εικόνα-σλόγκαν, σύστημα προβολής από διαδίκτυο, έκδοση εντύπων, συμμετοχή σε εκθέσεις εσωτερικού/εξωτερικού, σύστημα κρατήσεων μέσα από ιστοσελίδα του δήμου κλπ
	1.1.5. Εξασφαλίζεται επαρκής και συνεχής χρηματοδότηση της στρατηγικής τουριστικής ανάπτυξης	Π + Δ		Κατάλογος έργων που χρηματοδοτούνται
1.2. Φορέας Διαχείρισης Προορισμού	1.2.1. Ο Προορισμός διαθέτει ΦΔΠ	Π + Δ		
	1.2.2. Στον ΦΔΠ συμμετέχουν ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας	Π + Δ		
	1.2.3. Χρηματοδότηση ΦΔΠ .....€ / έτος Θεωρείται επαρκής	Π + Δ		
	1.2.4. Στελέχωση ΦΔΠ ..... Άτομα. Η στελέχωση θεωρείται επαρκής	Π + Δ		
1.3 Ύπαρξη	1.3.1 Υπάρχει σύστημα παρακολούθησης αποτελεσμάτων και	Π + Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
συστήματος παρακολούθησης αποτελεσμάτων - επιπτώσεων	επιπτώσεων;			
	1.3.2. Υπάρχει σύστημα δημόσιων εκθέσεων	Π + Δ		
	1.3.3. Το σύστημα αξιολογείται και επικαιροποιείται τακτικά σε ότι αφορά τις μεταβλητές του;	Π + Δ		
1.4 Διαχείριση εποχικότητας τουρισμού	1.4.1. Υπάρχει ειδική στρατηγική για τη μείωση της εποχικότητας. Αν ναι ποιά	Π + Δ		
	1.4.2. Έχουν αξιολογηθεί τα αποτελέσματα της ;	Π + Δ		
1.5. Στρατηγική προσαρμογής στη κλιματική αλλαγή	1.5.1. Ο προορισμός έχει σύστημα για προσδιορισμό των κινδύνων από τη κλιματική αλλαγή	Π		
	1.5.2. Ο προορισμός έχει στρατηγική προσαρμογής στη κλιματική αλλαγή	Π		
	1.5.3. Ο προορισμός έχει πρόγραμμα ευαισθητοποίησης του κοινού	Π		
1.6. Κατάλογος τουριστικών πόρων και θελγήτρων (φυσικών και πολιτιστικών)	1.6.1. Ο προορισμός έχει κατάλογο των τουριστικών πόρων και θελγήτρω	Δ		
	Ο κατάλογος αυτός είναι δημόσια διαθέσιμος;	Δ		
	1.6.2 Ο προορισμός έχει ταξινομήσει τους τουριστικούς πόρους και τα θελγήτρω ανάλογα με τη σπουδαιότητα τους και το βαθμό αξιοποίησης τους	Δ		
1.7. Ρυθμίσεις και	1.7.1. Ο προορισμός έχει σχέδιο χρήσεων γης και περιορισμούς	Δ		Ύπαρξη χωροταξικού και πολεοδομικού

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	
πολιτικές σχεδιασμού που περιλαμβάνουν βιώσιμες χρήσεις γης, μορφολογικές, κατασκευαστικές και κατεδαφιστικές ρυθμίσεις,	για τη δόμηση			σχεδιασμού (Χωροταξικό, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ) ή άλλης ρύθμισης του χώρου που να περιλαμβάνει περιοριστικά μέτρα: αδόμητες περιοχές, διεύρυνση ζώνης αιγιαλού, αύξηση αρτιότητας, καθορισμό ανώτατου ορίου τουριστικών κλινών. Ποσοστό γης/συνόλου με καθορισμένες χρήσεις
	1.7.2. Ο προορισμός έχει ρυθμίσεις για τις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές (χαρακτηρισμένες περιοχές και σχέδιο διαχείρισης)	Π - Δ		<ul style="list-style-type: none"> • Περιοχές με ειδικό καθεστώς προστασίας (π.χ. Natura) • Τοπία Φυσικού Κάλλους
	1.7.3 Ο προορισμός έχει ρυθμίσεις προστασίας των πολιτιστικών πόρων	Π - Δ		<ul style="list-style-type: none"> • Αρχαιολογικοί χώροι. Εξετάζεται ο βαθμός προστασίας (απλός χαρακτηρισμός, οροθέτηση, ζώνες προστασίας, επισκεψιμότητας) • Παραδοσιακοί οικισμοί. Εξετάζεται η θέσπιση γενικών ή ειδικών κανόνων και όρων δόμησης
	1.7.4 Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν προέλθει από δημόσια διαβούλευση	Π - Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	
	1.7.5. Ο προορισμός έχει δημοσιοποιημένες τις εφαρμοζόμενες πολιτικές	Π - Δ		
1.8. Πολιτικές προσπελασιμότητας για όλους	1.8.1. Ο προορισμός έχει πολιτικές που να υποστηρίζουν την προσβασιμότητα ατόμων με ειδικές ανάγκες	Π - Δ		
	1.8.2 Οι πολιτικές αυτές λαμβάνουν υπόψη τη προστασία του χώρου	Π - Δ		
1.9. Θέματα ιδιοκτησίας	1.9.1. Ο προορισμός έχει νομοθεσία ή πολιτική για την απόκτηση ιδιοκτησίας	Π		<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη κτηματολογίου/ στοιχεία για το μέσο μέγεθος ιδιοκτησιών Ύπαρξη ρυθμίσεων υπέρ μονίμων κατοίκων • Ύπαρξη δημόσιας/δημοτικής γης/μεγάλων ιδιοκτησιών (εκκλησιαστικά)
1.10 Ικανοποίηση επισκεπτών	1.10.1. Ο προορισμός εκπονεί έρευνα για την ικανοποίηση των τουριστών	Π - Δ		
	1.10.2. Ο προορισμός δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα της έρευνας	Π - Δ		
	1.10.3. Ο προορισμός έχει μηχανισμό για να βελτιώνει την ικανοποίηση των επισκεπτών	Π- Δ		
1.11. Πρότυπα βιωσιμότητας και εφαρμογή τους από τις επιχειρήσεις	1.11.1. Εφαρμογή πιστοποίησης βιωσιμότητας ή περιβαλλοντικής διαχείρισης από επιχειρήσεις	Π - Δ		Αν ναι, πόσες επιχειρήσεις έχουν ενταχθεί;
	1.11.2. Γίνεται παρακολούθηση επιχειρήσεων που είναι ενταγμένες σε σύστημα πιστοποίησης	Π - Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
	1.11.3. Δημοσιοποίηση του καταλόγου των πιστοποιημένων επιχειρήσεων	Π - Δ		
1.12. Ασφάλεια και προστασία τουριστών	1.12.1. Έλεγχοι σε τουριστικές επιχειρήσεις για θέματα ασφάλειας (φωτιά, υγιεινή, ηλεκτρικής ενέργειας)	Π - Δ		
	1.12.2. Μέτρα πρόβλεψης και ασφάλειας σε τουριστικές περιοχές (πχ. σταθμοί πρώτης βοήθειας)	Π - Δ		
	1.12.3. Συστήματα πρόβλεψης και καταστολής εγκλήματος	Π		
	1.12.4. Σύστημα αδειοδότησης ταξί με τιμολόγιο στις πύλες εισόδου	Π		
	1.12.5. Δημόσιες εκθέσεις για ασφάλεια και προστασία τουριστών	Π - Δ		
1.13. Διαχείριση κρίσεων	1.13.1 Σχέδιο διαχείρισης κρίσεων και άμεσης παρέμβασης	Π		
	1.13.2. Διαθέσιμοι ανθρωπίνι και οικονομικοί πόροι για την εφαρμογή σχεδίου διαχείρισης κρίσεων	Π		
	1.13.3. Συμμετοχή ιδιωτικού τομέα στο σχέδιο διαχείρισης κρίσεων με διαδικασίες επικοινωνίας κατά τη διάρκεια και μετά την κρίση	Π		
	1.13.4. Πόροι και εκπαίδευση προσωπικού, επισκεπτών και μονίμων κατοίκων σε θέματα διαχείρισης κρίσεων	Π		
	1.13.5. Επικαιροποίηση σχεδίου διαχείρισης κρίσεων	Π		
2^η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ				

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
2.1. Παρακολούθηση οικονομικών αποτελεσμάτων και επιπτώσεων	2.1.1. Συστηματική παρακολούθηση οικονομικών αποτελεσμάτων τουρισμού (δαπάνη ανά κεφαλή/διανυκτέρευση , εισόδημα ανά δωμάτιο, απασχόληση και επενδύσεις	Π - Δ		
	Δημόσια έκθεση αποτελεσμάτων	Π - Δ		
	2.1.2 Συστηματική παρακολούθηση των άμεσων και έμμεσων αποτελεσμάτων του τουρισμού	Π - Δ		
	Δημόσια έκθεση αποτελεσμάτων	Π - Δ		
	2.1.3. Συλλογή και δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων άμεσης και έμμεσης απασχόλησης ανά φύλλο και ηλικία	Π - Δ		
2.2. Ευκαιρίες καριέρας τοπικά	2.2.1. Ύπαρξη νομοθεσίας ή πολιτικής που να υποστηρίζει ίσες ευκαιρίες για απασχόληση σε όλους συμπεριλαμβανόμενων γυναικών, νέων, ΑΜΕΑ, αλλοδαπών, μειονοτήτων και άλλων ευάλωτων ομάδων	Π		
	2.2.2. Προγράμματα εκπαίδευσης για ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην εργασία	Π		
	2.2.3. Νομοθεσία/πολιτικές και έλεγχοι σε ότι αφορά την νόμιμη απασχόληση και μισθοδοσία	Π		
	2.2.4. Νομοθεσία/πολιτικές για εργασιακή ασφάλεια	Π		
2.3. Εκπαίδευση εργοδοτών –	2.3.1. Προγράμματα εκπαίδευσης εργοδοτών	Π - Δ		
	2.3.2. Προγράμματα εκπαίδευσης εργαζομένων	Π - Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	
εργαζομένων για βελτίωση λειτουργίας των επιχειρήσεων				
2.4 Υποστήριξη τοπικών επιχειρηματιών και δίκαιου εμπορίου	2.4.1. Πρόγραμμα για την υποστήριξη και οικοδόμηση ικανοτήτων στις τοπικές ΜΜΕ	Π - Δ		Σήμανση τοπικών προϊόντων - Πρόγραμμα για την υποστήριξη και ανάπτυξη τοπικών βιώσιμων προϊόντων και υπηρεσιών βασισμένων στην αξιοποίηση - Πρόγραμμα για την υποστήριξη τουριστικών επιχειρήσεων να αγοράζουν τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες τοπικών πόρων • Πρόγραμμα για τη δικτύωση τοπικών παραγωγών στην τουριστική αλυσίδα • Εμπειρίες δικτύωσης
	2.4.2. Ενίσχυση τοπικής οικονομίας/ σύνδεση με τουρισμό	Π - Δ		
	2.4.3. Δικτύωση επιχειρήσεων	Π - Δ		
2.5 Άποψη τοπικής κοινωνίας για την διαχείριση προορισμού	2.5.1. Συστηματική καταγραφή, ανάλυση και έκθεση δεδομένων που αφορούν την ικανοποίηση του τοπικού πληθυσμού για την διαχείριση του προορισμού	Π - Δ		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ				
ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
3^η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ				
3.1. Προστασία τουριστικών θέλγητρων	3.1.1. Συστήματα διαχείρισης για τη προστασία φυσικών και πολιτιστικών πόρων συμπεριλαμβανόμενου και του δομημένου περιβάλλοντος και του αγροτικού και του αστικού τοπίου	Π - Δ		
	3.1.2 Σύστημα παρακολούθησης για τη καταγραφή, μέτρηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων του τουρισμού σε περιοχές και θέλγητρα	Π - Δ		
3.2. Πρόσβαση τοπικού πληθυσμού στα τουριστικά θέλγητρα	3.2.1 Προγράμματα για παρακολούθηση, προστασία και αποκατάσταση δημόσιας πρόσβασης σε τουριστικά θέλγητρα από τους ντόπιους	Π - Δ		
3.3. Διαχείριση επισκεπτών	3.3.1 Διοικητικός μηχανισμός υπεύθυνος για εκπόνηση σχεδίων και δράσεων για διαχείριση επισκεπτών	Π - Δ		
3.4. Συμπεριφορά επισκεπτών	3.4.1. Πολιτιστικές και περιβαλλοντικές οδηγίες σε επισκέπτες για συμπεριφορά σε ευαίσθητες τοποθεσίες	Π - Δ		
	3.4.2. Κώδικας καλών πρακτικών για οδηγούς τουριστών και Tour Operators	Π - Δ		
3.5. Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς	3.5.1. Νόμοι και κανονισμοί που προστατεύουν ιστορικά και αρχαιολογικά αντικείμενα και αποδεικτικά στοιχεία της προστασίας αυτής	Π		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ				
ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
	3.5.2 Πρόγραμμα για τη προστασία και την προβολή της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς (πχ. μουσική, τραγούδια, χειροτεχνήματα, κουζίνα)	Π - Δ		
3.6 Ερμηνεία τουριστικών τοποθεσιών (θελγήτρων)	3.6.1 Ερμηνευτικές πληροφορίες για φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους διαθέσιμες σε επισκέπτες και σε τουριστικά γραφεία	Π - Δ		
	3.6.2. Ερμηνευτικές πληροφορίες κατάλληλες πολιτιστικά	Π - Δ		
	3.6.3 Ερμηνευτικές πληροφορίες που αναπτύχθηκαν με την τοπική συμμετοχή	Π - Δ		
	3.6.4. Ερμηνευτικές πληροφορίες διαθέσιμες στις κατάλληλες για τους επισκέπτες γλώσσες	Π - Δ		
	3.6.5 Εκπαίδευση ξεναγών για τη χρήση των ερμηνευτικών πληροφοριών	Π - Δ		
3.7. Προστασία τοπικής πνευματικής ιδιοκτησίας	3.7.1 Νόμοι και κανονισμοί ή προγράμματα για τη προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για ντόπιους και κοινότητες	Π		
3.8. Ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση τοπικού πληθυσμού	3.8.1. Προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης τοπικού πληθυσμού για το ρόλο του τουρισμού	Π - Δ		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ				
ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
3.9 Προστασία τοπικού πληθυσμού / εργαζομένων από εκμετάλλευση	3.9.1 Ύπαρξη νόμων και προγραμμάτων για την εμπορική, σεξουαλική και κάθε άλλου είδους εκμετάλλευση, διάκριση ή παρενόχληση του τοπικού πληθυσμού	Π		
	3.9.2 Δημοσιοποίηση των παραπάνω νόμων / προγραμμάτων	Π		
3.10 Υποστήριξη κοινωνίας για κοινοτικές και βιώσιμες πρωτοβουλίες	3.10.1 Προγράμματα για επιχειρήσεις, επισκέπτες και κοινό να συνεισφέρουν σε πρωτοβουλίες για διατήρηση πολιτιστικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πόρων και ανάπτυξη υποδομών	Π - Δ		
4^η ΕΝΟΤΗΤΑ: ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΩΦΕΛΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΝΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ				
4.1. Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι	4.1.1 Αξιολόγηση βιωσιμότητας για προσδιορισμό περιβαλλοντικών κινδύνων	Π		
	4.1.2. Σύστημα για την αντιμετώπιση εντοπισμένων κινδύνων	Π		
4.2. Προστασία ευαίσθητων οικοσυστημάτων και ειδών	4.2.1 Δημιουργία και επικαιροποίηση καταλόγου για ευαίσθητα και απειλούμενα άγρια είδη και οικοτόπους	Π - Δ		
	4.2.2. Σύστημα παρακολούθησης αλλαγών και επιπτώσεων στα ευαίσθητα οικοσυστήματα και είδη	Π		
	4.2.3 Σύστημα αποτροπής για περιβαλλοντικούς εισβολείς	Π		
	4.2.4 Ρυθμίσεις και κανόνες για έλεγχο συλλογής/σύλληψης, διάθεσης και πώλησης φυτών και ζώων	Π		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
4.3. Κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου	4.3.1. Πρόγραμμα υποστήριξης των επιχειρήσεων για μέτρηση, παρακολούθηση, ελαχιστοποίηση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων κατανάλωσης ενέργειας	Π - Δ		
	4.3.2 Πολιτικές και κίνητρα για τη μείωση της χρήσης ορυκτών καυσίμων και την αύξηση της χρήσης ΑΠΕ	Π - Δ		
	4.3.3. Πρόγραμμα υποστήριξης των επιχειρήσεων για μέτρηση, παρακολούθηση, ελαχιστοποίηση και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων παραγωγής αερίων θερμοκηπίου	Π		
	4.3.4. Σύστημα υποστήριξης των επιχειρήσεων για την μετρίαση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου	Π		
4.4. Μεταφορές χαμηλών επιπτώσεων	4.4.1. Πρόγραμμα για τη αύξηση της χρήσης χαμηλής επίπτωσης μεταφορών	Π - Δ		
	4.4.2. Πρόγραμμα για την αύξηση της ενεργούς μεταφοράς (πχ. περπάτημα, ποδηλασία)	Π - Δ		
4.5. Διαχείριση νερού και υγρών αποβλήτων	4.5.1. Σύστημα παρακολούθησης της παραγωγής και κατανάλωσης νερού	Δ		
	4.5.2 Πρόγραμμα υποστήριξης των επιχειρήσεων να μετρούν, να μειώνουν τη χρήση και να ανακοινώνουν δημόσια τη χρήση νερού	Π - Δ		
	4.5.3. Σύστημα διαχείρισης νερού που καταναλώνεται από τις επιχειρήσεις και οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας είναι ισόρροπες	Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
	και συμβατές			
	4.5.4. Σύστημα διαχείρισης και δημοσιοποίησης εκθέσεων σε ότι αφορά τη ποιότητα του πόσιμου νερού	Π - Δ		
	4.5.5 Σύστημα διαχείρισης και δημοσιοποίησης εκθέσεων σε ότι αφορά τη ποιότητα του θαλασσινού νερού	Π - Δ		
	4.5.6. Σύστημα που να ανταποκρίνεται έγκαιρα σε θέματα ποιότητας νερού	Δ		
	4.5.7 Σύστημα παρακολούθησης για τη χωροθέτηση, συντήρηση και έλεγχο των απορρίψεων από σηπτικούς βόθρους	Π - Δ		
	4.5.8. Σύστημα παρακολούθησης για τη λειτουργία των βιολογικών καθαρισμών (μέγεθος σε σχέση με τον προορισμό, σωστή λειτουργία)	Π - Δ		
	4.5.9 Πρόγραμμα για υποστήριξη των επιχειρήσεων για αποτελεσματική επεξεργασία και επανάχρηση υγρών αποβλήτων	Π - Δ		
	4.5.10. Πρόγραμμα που εξασφαλίζει σωστή διαχείριση και ασφαλή επανάχρηση υγρών αποβλήτων με τις ελάχιστες αρνητικές συνέπειες για τον τοπικό πληθυσμό και το περιβάλλον	Π - Δ		
4.6. Διαχείριση στερεών αποβλήτων	4.6.1. Σύστημα διαχείρισης στερεών αποβλήτων με μέτρηση των αποβλήτων που δημιουργούνται	Δ		
	4.6.2. Σχέδιο διαχείρισης στερεών αποβλήτων και ποσοτικοί	Δ		

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥ		ΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ "ΝΑΙ", ΠΑΡΟΧΗ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΑΝΑΓΡΑΦΟΜΕΝΑ
		ΦΟΡΕΑΣ (Π= περιφέρεια Δ=Δήμος)	ΝΑΙ /ΟΧ	
	στόχοι μείωσης τους μέσω επανάχρησης και ανακύκλωσης			
	Υπαρξη συστήματος ασφαλούς απόθεσης υπολειμμάτων	Δ		
	4.6.3 Πρόγραμμα για υποστήριξη των επιχειρήσεων για μείωση, επανάχρηση και ανακύκλωση στερεών αποβλήτων	Δ		
	4.6.4 Πρόγραμμα για τη μείωση της χρήσης εμφιαλωμένου νερού από επιχειρήσεις και επισκέπτες	Δ		
4.7 Ρύπανση από θόρυβο και φώτα	4.7.1 Οδηγίες και ρυθμίσεις για την ελαχιστοποίηση της ρύπανσης από ήχο και φώτα	Π		
	4.7.2. Πρόγραμμα για την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να ακολουθούν οδηγίες και κανονισμούς για ελαχιστοποίηση ρύπανσης από θόρυβο και ήχο	Π - Δ		

B.3. Συνολική αξιολόγηση της κατάστασης του προορισμού

✂ Εργαλείο 16 – Ανάλυση SWOT

Περιγραφή εργαλείου

Η ανάλυση SWOT αποτελεί εργαλείο αξιολόγησης της κατάστασης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, που επηρεάζει την υλοποίηση ενός έργου-στόχου ή συνόλου αποφάσεων. Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση SWOT (Strengthens, Weaknesses, Opportunities, Threats) στοχεύει στον εντοπισμό των καθοριστικών παραγόντων επιρροής του εσωτερικού περιβάλλοντος (δυνατά και αδύναμα σημεία) όσο και του εξωτερικού (ευκαιρίες, εμπόδια), στην έκβαση του έργου.

Ποιοι συμμετέχουν στη διαδικασία

Ομάδα Έργου (ΟΕ) και Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών (ΟΕΕΜ)

Εφαρμογή του εργαλείου

Για την ανάλυση SWOT και αφού έχουν εξαχθεί τα συμπεράσματα της ανάλυσης PESTEL, προτείνεται η διεξαγωγή ενός εργαστηρίου-συνάντηση εργασίας, μισής ημέρας όπου:

- Ο υπεύθυνος έργου συντονίζει τη διαδικασία (μπορεί να ανήκει στην Ομάδα Έργου αλλά όχι στην Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών)
- Ένας εισηγητής (rapporteur), με συνολική γνώση του αντικειμένου, ικανότητα να κρατά σημειώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της συνάντησης και να παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα αποτελέσματα στους συμμετέχοντες, διευκολύνει τη διαδικασία (τον ρόλο αυτό προτείνεται να αναλάβει ο συντονιστής της ΟΕΕΜ ή ο υπεύθυνος του DMMO, εφόσον υπάρχει)
- Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών συζητούν και καταλήγουν σε συμπεράσματα

Ένας πίνακας παρουσίασης με χαρτιά και μαρκαδόρους και προαιρετικά, ένας φορητός υπολογιστής και προβολέας παρουσιάσεων (projector), μπορούν να διευκολύνουν σημαντικά τη διαδικασία.

Ανάλυση SWOT (Ανάλυση δυνατών & αδύναμων σημείων εσωτερικού περιβάλλοντος & ευκαιριών και εμποδίων εξωτερικού περιβάλλοντος)

*Κάθε καταχώρηση αξιολογείται με βάση το πρόσημο της κατεύθυνσης και το βαθμό της επιρροής ως εξής:

Κατεύθυνση επιρροής (+) Θετική (-) Αρνητική (#) Ουδέτερη

Βαθμός επιρροής Y (Υψηλός) M (Μέτριος) X (Χαμηλός) A (Απροσδιόριστος)

Όσον αφορά το εξωτερικό περιβάλλον, μεταφέρονται οι καταχωρήσεις της

ανάλυσης PESTEL

	Επηρεάζουν θετικά την έκβαση του εγχειρήματος	Επηρεάζουν αρνητικά την έκβαση του εγχειρήματος
Εσωτερικό περιβάλλον	<p>Δυνατά σημεία</p> <ul style="list-style-type: none"> - Όμορφο και ελκυστικό ανάγλυφο της περιοχής - Αναπτυγμένες μεταφορικές υποδομές και καλή προσβασιμότητα (διεθνής λιμένας, διεθνής αερολιμένας, άμεση σύνδεση με εθνικό οδικό δίκτυο) - Πολιτιστικοί πόροι διεθνούς αναγνωρισιμότητας - 3.000 κλίνες σε ξενοδοχεία τεσσάρων και 5 αστέρων - Συνεδριακό κέντρο 600 θέσεων - Ύπαρξη υψηλής αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής αξίας αποθέματος κτιριακής κληρονομιάς 	<p>Αδύναμα σημεία</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υψηλή κυκλοφοριακή συμφόρηση στο αστικό κέντρο, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες - Αδυναμίες πολεοδομικής οργάνωσης - Σταδιακή υποβάθμιση αστικού περιβάλλοντος - Χαμηλή πληρότητα καταλυμάτων στην χαμηλής ζήτησης περίοδο - Έλλιπης κατάρτιση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του τουρισμού - Απουσία φορέα διαχείρισης προορισμού - Έλλειψη αναγνωρισμένης ταυτότητας προορισμού
Εξωτερικό περιβάλλον	<p>Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εισαγωγή δρομολογίων σε νέους προορισμούς από αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους στο αεροδρόμιο της περιοχής - Επικείμενη ένταξη της θεματικής διαδρομής «Στα βήματα του Αποστόλου Παύλου» στο δίκτυο των Πολιτιστικών Διαδρομών του Συμβουλίου της Ευρώπης - Απλοποίηση της διαδικασίας έκδοσης visa 72 ωρών για υπηκόους γειτονικής χώρας - Ύπαρξη διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης για τουριστικές επενδύσεις 	<p>Εμπόδια</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ρύπανση των υδάτων κατά μήκος του αστικού παραλιακού μετώπου - Αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) - Διατάραξη των σχέσεων Ελλάδας-Τουρκίας - Ανεξέλεγκτη αύξηση των προσφυγικών εισροών - Αύξηση των τιμών του πετρελαίου
	<p>Κρίσιμα ζητήματα</p> <p>Ανάγκη επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου (π.χ. μέσω</p>	

δημιουργίας γεγονότων ενδιαφέροντος (πολιτιστικά, αθλητικά, επιχειρηματικά, κ.α.) στα χρονικά διαστήματα αμέσως πριν και αμέσως μετά την περίοδο υψηλής ζήτησης και προώθησή τους στις περιοχές προέλευσης των νέων αεροπορικών δρομολογίων)

- **Ανάγκη εμπλουτισμού της τουριστικής προσφοράς** (π.χ. μέσω δημιουργίας εξειδικευμένων προϊόντων city break για τον οδικό τουρισμό των γειτονικών χωρών)
- **Δυνατότητα αξιοποίησης υφιστάμενων πόρων** (π.χ. Αξιοποίηση των πηγών χρηματοδότησης για τη μελέτη ενός τοπικού ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τον τουρισμό)
- **Ανάγκη σταδιακής μετάβασης σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας** (π.χ. Σταδιακή αντικατάσταση των συμβατικών μορφών ενέργειας από τις ξενοδοχειακές μονάδες με ανανεώσιμες πηγές και μερική απεξάρτησή τους από τις υψηλές τιμές πετρελαίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικού ρεύματος δικτύου)
- **Ανάγκη συντονισμού και οργάνωσης των παρεμβάσεων στον τουρισμό** (π.χ. μέσω της σύστασης φορέα διαχείρισης προορισμού)
- **κτλ.**

Γ' ΦΑΣΗ: ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Γ 1. Καθορισμός οράματος και βασικών αρχών προορισμού

✂ Εργαλείο 17 - Διαμόρφωση οράματος και αρχών

Περιγραφή εργαλείου

Η διαδικασία σύνταξης του οράματος ενός προορισμού επιχειρεί να αναδείξει τη θέση-κατάσταση στην οποία η τοπική κοινότητα επιθυμεί να βρίσκεται ο προορισμός σε ένα μεσοπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα (π.χ. μια δεκαετία από το χρόνο σύνταξής του). Η γραπτή δήλωση του οράματος, σε συνδυασμό με τις αρχές, αποτελεί μια συμφωνία ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) που δείχνει το πρότυπο της τουριστικής ανάπτυξης που θα επιδιωχθεί ή την επιθυμητή κατάσταση στην οποία τα ενδιαφερόμενα μέρη θέλουν να βρίσκεται ο προορισμός μετά από δέκα χρόνια.

Από τη στιγμή που γίνεται αποδεκτό πως το όραμα είναι σημαντικό να προέρχεται από την τοπική κοινωνία ώστε να είναι αυθεντικό και αντιπροσωπευτικό τότε προκύπτει η ανάγκη να οργανωθεί η διαδικασία που θα παρέχει τη δυνατότητα στην τοπική κοινωνία να συνεργασθεί για να το αναδείξει. Γι' αυτό το λόγο οι συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών αποτελούν τον ενδεδειγμένο τρόπο επεξεργασίας του οράματος.

Κατά τη συνάντηση της ΟΕΕΜ, ο συντονιστής και ο εισηγητής της διαδικασίας μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα πιο γνωστά από τα εργαλεία που αφορούν τη δημιουργική παραγωγή ιδεών όπως τον καταιγισμό ιδεών (brainstorming) και το world café. Όλα τα εργαλεία παραγωγής ιδεών βασίζονται στην ικανότητα του συντονιστή και του εισηγητή της διαδικασίας να παρουσιάσουν την κεντρική ιδέα και τη μεθοδολογία του εργαστηρίου με τον πιο περιεκτικό, απλό και κατανοητό τρόπο έτσι ώστε όσοι συμμετέχουν να αισθάνονται άνετα με τη διαδικασία.

Οι «κατάλογοι» οραμάτων και αρχών που ακολουθούν (17.1 και 17.2) μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον συντονιστή και τον εισηγητή της διαδικασίας για να αποτυπώσουν τις απόψεις των ενδιαφερόμενων μερών και να οδηγήσουν σε μια ολοκληρωμένη διατύπωση του οράματος για τον προορισμό που δε θα είναι «στενά» τουριστικό αλλά θα περιλαμβάνει γενικότερες αξίες και αρχές, ενώ θα διατυπώνει ξεκάθαρα το ποια είναι η επιδιωκόμενη «ταυτότητα» του προορισμού.

✂ Εργαλείο 17.1 – Όραμα σε ότι αφορά τον τουρισμό του αύριο

Ενδεικτικές διατυπώσεις εναλλακτικών οραμάτων σε ότι αφορά την επιδιωκόμενη τουριστική ταυτότητα:

- *Ο τόπος μας να γίνει προορισμός ικανός να υποδεχτεί τουρίστες υψηλού οικονομικού επιπέδου που να αφήνουν τα χρήματά τους*

- Ο τόπος μας να έχει πολύ κόσμο, όλο το χρόνο και να αποκτήσουμε πολλά εισοδήματα και θέσεις εργασίας
- Ο τόπος μας να έχει πολλούς τουρίστες για 8 μήνες το πολύ και αυτό να μας επιτρέπει να ζούμε καλά όλο το χρόνο
- Ο τόπος μας να αποκτήσει την ανάπτυξη που χρειάζεται για να αξιοποιήσουμε τις περιουσίες μας
- Ο τόπος μας να είναι προορισμός ήλιου και θάλασσας με μεγάλο αριθμό τουριστών με στόχο την μεγιστοποίηση του βραχυπρόθεσμου οικονομικού αποτελέσματος
- Ο τόπος μας να είναι βιώσιμος προορισμός με σεβασμό στη φέρουσα ικανότητα τουριστικής του ανάπτυξης που θα ικανοποιεί την τουριστική ζήτηση χωρίς να αγνοεί τις ανάγκες των κατοίκων
- Ο τόπος μας να είναι προορισμός με έμφαση στην ανάδειξη και διατήρηση της τοπικής ταυτότητας
- Να αναδείξουμε και να αξιοποιήσουμε την ταυτότητα μας, τον πολιτισμό μας, τα προϊόντα μας, το δομημένο και το φυσικό περιβάλλον μας μέσα από τη παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας σε έναν προορισμό με φιλόξενη κοινωνία και ήπιο τρόπο ζωής, με υψηλό πνεύμα συνεργασίας και υψηλή αίσθηση της κοινότητας
- Να μεγιστοποιήσουμε τη δυνατότητα φιλοξενίας μέσα στα όρια της φέρουσας ικανότητας του τόπου μας
- Να διατηρήσουμε αναλλοίωτο τον πολιτισμό μας, τον τρόπο ζωής μας και το περιβάλλον μας σε έναν προορισμό με φιλόξενη κοινωνία και ήπιο τρόπο ζωής και υψηλό αίσθημα του ανήκειν
- Ο τόπος μας να γίνει προορισμός χαλάρωσης και ευεξίας μακριά από το στρες της καθημερινότητας
- Ο τόπος μας να προσφέρει θέσεις ποιοτικές, μόνιμες και ασφαλείς θέσεις εργασίας με ικανοποιητικές αμοιβές με αυξημένο πνεύμα συνεργασίας.

✂ Εργαλείο 17.2 – Αξίες και αρχές που διέπουν το επιδιωκόμενο μοντέλο ανάπτυξης

Όπως έχει υπογραμμιστεί πολλές φορές, η τουριστική ανάπτυξη δε μπορεί να είναι ασύμβατη με το ευρύτερο μοντέλο ανάπτυξης και το σύστημα αξιών που διέπει τον προορισμό. Κατά συνέπεια καλό είναι στη διατύπωση του οράματος να υπάρχουν και αναφορές που να σηματοδοτούν τις προσδοκίες και επιθυμίες των κατοίκων του προορισμού το ποιες αρχές θέλουν να επικρατήσουν στον τόπο τους.

- ◆ Ασφαλείς τοπικές κοινωνίες
- ◆ Προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτισμού και αποτροπή παρεμβάσεων
- ◆ Χαλαρό και απλό ρυθμό ζωής
- ◆ Κοντά στη φύση
- ◆ Προοδευτική και καινοτόμα κοινωνία
- ◆ Μεικτή αστική-αγροτική κουλτούρα και ταυτότητα

- ◆ Υψηλή ποιότητα ζωής
- ◆ Αυθεντικότερη και μη τυποποιημένη συμπεριφορά φιλοξενίας προς τους επισκέπτες
- ◆ Μεγαλύτερη συνεργασία ανάμεσα στα ενδιαφερόμενα μέρη
- ◆ Μεγαλύτερη περιβαλλοντική συνείδηση
- ◆ Ανάδειξη του σημαντικού ρόλου που παίζουν οι κάτοικοι στη βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας του επισκέπτη.
- ◆ Μια φιλόξενη κοινωνία με ήπιους ρυθμούς ζωής που θα σέβεται εξίσου τον κάτοικο και τον επισκέπτη προωθώντας τη μεταξύ τους καλή σχέση.
- ◆ Τρόπος ζωής που θα αναδεικνύει το σεβασμό στο περιβάλλον και τη διαφορετικότητα
- ◆ Αυξανόμενο πνεύμα συνεργασίας και βελτιωμένη αίσθηση της κοινότητας

✂ Εργαλείο 17.3 - Όραμα Προορισμού

Δήλωση Οράματος Προορισμού
<p>Σε 10 χρόνια από σήμερα...</p> <p><i>Ο προορισμός μας αποτελεί έναν τουριστικό προορισμό αριστείας για τους επισκέπτες του καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου με επίκεντρο τις υπέροχες παραλίες του τη θερινή περίοδο και τον ορεινό του όγκο κατά τη χειμερινή περίοδο.</i></p> <p><i>Οι επενδύσεις της τελευταίας δεκαετίας στις αναπαλαιώσεις ιστορικών κτιρίων, τα έργα πεζοδρόμησης και προσβασιμότητας στο αστικό κέντρο και το σχέδιο διαχείρισης του ιστορικού της κέντρου την έχουν αναδείξει ως πόλο προσέλκυσης επισκεπτών οδικού τουρισμού-city break.</i></p> <p><i>Οι νέες αγροτουριστικές μονάδες στο ημιορεινό και ορεινό τμήμα σε συνεργασία με τα οινοποιία της περιοχής καθώς και τα γραφεία εισερχόμενου τουρισμού που παρέχουν πλήθος εναλλακτικών δραστηριοτήτων έχουν ξεκινήσει να δημιουργούν μια νέα ομάδα επισκεπτών με επίκεντρο τη ζωή κοντά στη φύση, την περιπέτεια και το γαστρονομικό τουρισμό.</i></p> <p><i>Ο προορισμός μας είναι πλέον αναγνωρίσιμος για τον εκλεπτυσμένο επισκέπτη και το σλόγκαν "the sophisticated place" έχει καθιερωθεί στη συνείδηση των αγορών.</i></p>

Γ 2. Διαμόρφωση στρατηγικών και ειδικών στόχων

✂ Εργαλείο 18 – Διαμόρφωση και εξειδίκευση στρατηγικής

Περιγραφή εργαλείου

Στη συγκεκριμένη φόρμα αξιοποιείται συνδυαστικά το σύνολο της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε στα προηγούμενα στάδια του οδηγού και αποτελεί ουσιαστικά το απόσταγμα της διαδικασίας σύνταξης στρατηγικής του προορισμού. Η Ομάδα Εργασίας Ενδιαφερόμενων Μερών καλείται να συνθέσει τις στρατηγικές προτάσεις για την

τουριστική ανάπτυξη του προορισμού λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που προέκυψαν από τα προηγούμενα εργαλεία ως τα καταλληλότερα εφόδια για να ληφθούν τεκμηριωμένες αποφάσεις και στη συνέχεια να τις εξειδικεύσει σε συγκεκριμένους τομείς παρέμβασης (ειδικοί στόχοι). Οι ίδιοι τομείς παρέμβασης (υποδομές, προϊόν, επιχειρηματικότητα, κτλ.) εμφανίζονται στην πλειοψηφία των στρατηγικών στόχων.

Στρατηγικοί Στόχοι	Ειδικότεροι στόχοι
<i>Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου - Μείωση εποχικότητας</i>	<i>Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού</i>
	<i>Αναβάθμιση τουριστικών επιχειρήσεων</i>
	<i>Αναβάθμιση δημοσίων υποδομών και υπηρεσιών</i>
	<i>Πολιτική διαχείρισης, προβολής και προώθησης προορισμού</i>
<i>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας</i>	<i>Βελτίωση προσφερόμενου προϊόντος</i>
	<i>Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων επιχειρήσεων</i>
<i>Μείωση περιβαλλοντικού αποτυπώματος</i>	<i>Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον</i>
	<i>Δημιουργία «πράσινων» προτύπων λειτουργίας – Κίνητρα για επιχειρήσεις</i>
	<i>Αναβάθμιση δημοσίων υποδομών και υπηρεσιών</i>
<i>Συντονισμός και οργάνωση των παρεμβάσεων</i>	<i>Δημιουργία δομής</i>
	<i>Σύνταξη σχεδίου προβολής του προορισμού</i>

Γ 3. Διαμόρφωση σχεδίων δράσης

Κάθε ειδικός στόχος περιλαμβάνει ένα σύνολο δράσεων, μέσω των οποίων υλοποιείται.

✂ Εργαλείο 19: Σχέδια δράσης ανά ειδικότερο στόχο

Στρατηγικοί στόχοι	Ειδικότεροι στόχοι	Σχέδια δράσης / δράσεις
<i>Επιμήκυνση τουριστικής περιόδου - Μείωση εποχικότητας</i>	<i>Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και προϊόντων ειδικών μορφών τουρισμού</i>	<i>Ανάπτυξη περιπατητικού τουρισμού Ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού Ανάπτυξη μαθητικού τουρισμού</i>
	<i>Αναβάθμιση τουριστικών επιχειρήσεων για υποδοχή τουριστών εκτός περιόδου</i>	<i>Συνεργασία με επαγγελματικούς φορείς για ενημέρωση επιχειρήσεων Αναζήτηση χρηματοδότησης για τον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων</i>
	<i>Αναβάθμιση δημοσίων υποδομών και υπηρεσιών</i>	<i>Βελτίωση οδικών συνδέσεων Αναβάθμιση λιμανιού Βελτίωση υπηρεσιών γιώτινγκ</i>

Στρατηγικοί στόχοι	Ειδικότεροι στόχοι	Σχέδια δράσης / δράσεις
	Πολιτική διαχείρισης, προβολής και προώθησης προορισμού	Ενίσχυση brand Repositioning προορισμού Εκπόνηση ειδικού Marketing plan για νέα προϊόντα
Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας	Βελτίωση προσφερόμενου προϊόντος	Ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων Ενίσχυση επιχειρήσεων για αναβάθμιση κατηγορίας
	Ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων επιχειρήσεων	Σχεδιασμός θεματικών διαδρομών Δημιουργία συμφώνου συνεργασίας με φορείς άλλων περιοχών
Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος	Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και προϊόντων φιλικών προς το περιβάλλον	Ανάπτυξη οικοτουρισμού
	Δημιουργία «πράσινων» προτύπων λειτουργίας	Χρήση υλικών και καταναλωτικών αγαθών φιλικών προς το περιβάλλον
	Δημιουργία κινήτρων για επιχειρήσεις	Υποστήριξη στη χρήση των προτύπων
	Αναβάθμιση δημοσίων υποδομών και δικτύων	Δημιουργία δικτύου πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων Αναβάθμιση υπηρεσιών ΜΜΜ
Συντονισμός και οργάνωση των παρεμβάσεων	Διερεύνηση της δυνατότητας επίσημης συνεργασίας με τουριστικούς φορείς	Εκπόνηση μελέτης για τομείς και μορφή συνεργασίας (π.χ. σύσταση ΔΜΜΟ) δημόσιου και ιδιωτικού τομέα του προορισμού Οργάνωση συναντήσεων εργασίας
	Συνεργασία σε θέματα προβολής	Εκπόνηση Marketing Plan Logo

Δ ΦΑΣΗ: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Δ.1 Εξειδίκευση των σχεδίων δράσης σε έργα και δράσεις

✂ Εργαλείο 20 – Τεχνικό Δελτίο Έργου / Δράσης

Περιγραφή εργαλείου

Με βάση τον προηγούμενο πίνακα που έχει γίνει αποδεκτός από την ΟΕΕΜ, η Ομάδα Έργου καταγράφει τις συγκεκριμένες προτάσεις έργων και δράσεων που προέρχονται από τα μέλη

της ΟΕΕΜ και γενικότερα από τη δημόσια διαβούλευση, με βάση συγκεκριμένο πρότυπο τεχνικό δελτίο που χρησιμοποιείται από την υπηρεσία προγραμματισμού, εμπλουτισμένο πιθανά με πρόσθετα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εξασφάλιση της εσωτερικής συνέπειας και της ολοκληρωμένης διάστασης του σχεδίου.

Κωδικοποίηση των σχεδίων δράσης

- I. **Κωδικός αριθμός**
- II. **Τίτλος**
- III. **Στόχος**
- IV. **Χρονική προτεραιότητα** της δράσης (άμεση-βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη, μακροπρόθεσμη)
- V. **Σημαντικότητα** της δράσης (εξαιρετική, υψηλή, μέση, χαμηλή)
- VI. **Τεχνικο-Διοικητική Ωριμότητα** της δράσης (υψηλή, μέση, χαμηλή, ανώριμη)
- VII. **Χρηματοδοτική Ωριμότητα** της δράσης (υψηλή, μέση, χαμηλή, ανώριμη)
- VIII. **Δείκτης Αξιολόγησης** της δράσης (προκύπτει από το άθροισμα των κριτηρίων VIII, IX, X, XI με τους αντίστοιχους συντελεστές βαρύτητας: (Προτεραιότητα*30% + Σημαντικότητα*30% + Τεχνικο-Διοικητική Ωριμότητα*20% + Χρηματοδοτική Ωριμότητα*20%)
- IX. **Συνέργεια με άλλα σχέδια δράσης**
- X. **Εμπλεκόμενοι φορείς-υπηρεσίες** (στο σχεδιασμό, υλοποίηση ή λειτουργία της δράσης)
- XI. **Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης** της δράσης
- XII. **Εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης**
- XIII. **Δυνητική πηγή χρηματοδότησης**

Ανάλυση της κωδικοποίησης των σχεδίων δράσης

I. Ως **Κωδικός Αριθμός** ορίζεται ο τριτοβάθμιος κωδικός (πχ. 1.1.1) που προκύπτει από τη – σε συνέχεια- παράταξη της αρίθμησης του **τουριστικού Προϊόντος**, Στρατηγικού Στόχου και Ειδικού Στόχου **Σχεδίου Δράσης**.

II. Ως **Τίτλος Δράσης** ορίζεται η περιγραφική ονομασία του σχεδίου δράσης.

III. Ως **Στόχος** του σχεδίου δράσης ορίζεται ο αντίστοιχος **στρατηγικός** στόχος που εξυπηρετεί (πχ. 1.1)

IV. Οι δράσεις ιεραρχούνται και διακρίνονται ανάλογα με την **Χρονική προτεραιότητά** τους. Οι βαθμίδες προτεραιότητας που προτείνονται είναι Α, Β και Γ και περιγράφουν το βαθμό αμεσότητας της ανάγκης που καλούνται να ικανοποιήσουν. (Στην παρένθεση βρίσκεται ο βαθμός που αντιστοιχεί στη λεκτική διαβάθμιση της προτεραιότητας και χρησιμοποιείται στην πολυκριτηριακή αξιολόγηση της δράσης). Η διαβάθμιση της Προτεραιότητας καθορίζεται με την εξής τριτοβάθμια κλίμακα:

Α προτεραιότητα (3): Δράσεις που είτε α)πρέπει να υλοποιηθούν **άμεσα/βραχυπρόθεσμα** για διάφορους λόγους (είδος ανάγκης που ικανοποιούν, συγκυρία, κτλ.), είτε β)απαντούν σε **άμεσες ανάγκες**.

Β προτεραιότητα (2): Δράσεις που σχεδιάζονται να υλοποιηθούν **μεσοπρόθεσμα** ή **προϋποθέτουν συνέργειες** ή **απαντούν σε λιγότερο άμεσες ανάγκες**.

Γ προτεραιότητα (1): Δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν **μακροπρόθεσμα, προϋποθέτουν την επίτευξη άλλων δράσεων που προηγούνται στην υλοποίηση** ή δράσεις που ο σχεδιασμός και υλοποίησή τους εξαρτάται κατά βάση **από άλλους φορείς.**

V. Σημαντικότητα. Περιγράφει την αξία-συμβολή της προτεινόμενης πράξης στη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής ή του οργανισμού. Το κριτήριο αυτό λαμβάνει υπόψη του το εύρος των δυνητικά ωφελούμενων από την υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης καθώς και τη συνάφειά της με τις στρατηγικές κατευθύνσεις ανάπτυξης του ΕΠ. (Στην παρένθεση βρίσκεται ο βαθμός που αντιστοιχεί στη λεκτική διαβάθμιση της σημαντικότητας και χρησιμοποιείται στην πολυκριτηριακή αξιολόγηση της δράσης). Η διαβάθμιση της Σημαντικότητας καθορίζεται με την εξής τετραβάθμια κλίμακα:

Εξαιρετική σημαντικότητα (4): Δράσεις κομβικής αξίας & σημασίας για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής ή του οργανισμού.

Υψηλή σημαντικότητα (3): Δράσεις μεγάλης αξίας & σημασίας για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής ή του οργανισμού.

Μέση σημαντικότητα (2): Δράσεις μέσης αξίας & σημασίας για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής ή του οργανισμού.

Χαμηλή σημαντικότητα (1): Δράσεις μικρότερης αξίας & σημασίας για την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής ή του οργανισμού.

VI. Τεχνικο-Διοικητική Ωριμότητα. Περιγράφει την τεχνική (τεχνικές μελέτες, προδιαγραφές, κτλ.) και διοικητική (απαιτούμενες εγκρίσεις, αδειοδοτήσεις, κτλ.) ωριμότητα υλοποίησης της προτεινόμενης δράσης. (Στην παρένθεση βρίσκεται ο βαθμός που αντιστοιχεί στη λεκτική διαβάθμιση της τεχνικο-διοικητικής ωριμότητας και χρησιμοποιείται στην πολυκριτηριακή αξιολόγηση της δράσης). Η διαβάθμιση της Τεχνικο-Διοικητικής ωριμότητας καθορίζεται με την εξής τετραβάθμια κλίμακα:

Υψηλή ωριμότητα (4): Σχέδια δράσης με ολοκληρωμένο ή υπό ολοκλήρωση το σύνολο των ενεργειών, μελετών, διοικητικών πράξεων, κτλ. που απαιτούνται για την υλοποίηση της προτεινόμενης δράσης. (Στην περίπτωση που η δράση αναφέρεται σε μελέτη, τότε η υψηλή ωριμότητα αντιστοιχεί στην ολοκληρωμένη καταγραφή των απαιτούμενων προδιαγραφών της δράσης ή σε ύπαρξη σχετικής προγενέστερης μελέτης η οποία απαιτεί μια μικρή επικαιροποίηση. Στην περίπτωση που αναφέρεται σε ενέργεια τότε αντιστοιχεί στην ολοκληρωμένη προετοιμασία για την υλοποίησή της.).

Μέση ωριμότητα (3): Σχέδια δράσης με ολοκληρωμένο ή υπό ολοκλήρωση τουλάχιστον του 50% των ενεργειών, μελετών, διοικητικών πράξεων, κτλ. που απαιτούνται για την υλοποίηση της προτεινόμενης δράσης. (Στην περίπτωση που η δράση αναφέρεται σε μελέτη, τότε η μέση ωριμότητα αντιστοιχεί στην καταγραφή των βασικών απαιτούμενων προδιαγραφών της δράσης ή σε ύπαρξη σχετικής προγενέστερης μελέτης η οποία απαιτεί επικαιροποίηση. Στην περίπτωση που αναφέρεται σε ενέργεια τότε αντιστοιχεί στην κατά το ήμισυ τουλάχιστον προετοιμασία για την υλοποίησή της.).

Χαμηλή ωριμότητα (2): Σχέδια δράσης για τα οποία έχουν ξεκινήσει οι ενέργειες, μελέτες, συγγραφή προδιαγραφών, διοικητικές πράξεις, κτλ. που απαιτούνται για την υλοποίηση της

προτεινόμενης δράσης. (Στην περίπτωση που η δράση αναφέρεται σε μελέτη, τότε η χαμηλή ωριμότητα αντιστοιχεί στην εκκίνηση της διαδικασίας συγγραφής των απαιτούμενων προδιαγραφών της δράσης ή σε ύπαρξη σχετικής, προγενέστερης μελέτης από την οποία μπορούν να αντληθούν χρήσιμα στοιχεία. Στην περίπτωση που αναφέρεται σε ενέργεια τότε αντιστοιχεί στην εκκίνηση των διαδικασιών προετοιμασίας για την υλοποίησή της.).

Ανώριμο (1): Σχέδια δράσης που βρίσκονται υπό σχεδιασμό, κατάθεση ιδεών και προτάσεων.

VII. Χρηματοδοτική Ωριμότητα (ή διαθεσιμότητα των απαιτούμενων πόρων). Περιγράφει το βαθμό ή πιθανότητα εξασφάλισης των απαραίτητων οικονομικών πόρων για την υλοποίηση της προτεινόμενης δράσης. Στην περίπτωση που η δράση δεν απαιτεί χρήματα, η χρηματοδοτική ωριμότητα αντιστοιχεί στο βαθμό της διαθεσιμότητας του εξοπλισμού ή/και των ανθρώπινων πόρων που απαιτούνται για την υλοποίησή της. (Στην παρένθεση βρίσκεται ο βαθμός που αντιστοιχεί στη λεκτική διαβάθμιση της χρηματοδοτικής ωριμότητας και χρησιμοποιείται στην πολυκριτηριακή αξιολόγηση της δράσης). Η διαβάθμιση της Χρηματοδοτικής ωριμότητας καθορίζεται από την εξής τετραβάθμια κλίμακα:

Υψηλή ωριμότητα (4): Δράσεις για τις οποίες είτε έχουν διασφαλιστεί είτε είναι υπό διασφάλιση οι απαραίτητοι οικονομικοί (ή/και άλλοι) πόροι για την υλοποίησή τους.

Μέση ωριμότητα (3): Δράσεις για τις οποίες, είτε έχουν διασφαλιστεί μερικώς είτε είναι σχετικά μικρής αξίας, οι απαραίτητοι οικονομικοί (ή/και άλλοι) πόροι για την υλοποίησή τους.

Χαμηλή ωριμότητα (2): Δράσεις για τις οποίες δεν έχουν διασφαλιστεί καθόλου πόροι αλλά υπάρχουν εντοπισμένες δυνητικές πηγές χρηματοδότησης (ή ανθρώπινοι πόροι) που προσδιορίζονται.

Ανώριμο (1): Δράσεις για τις οποίες δεν έχουν διασφαλιστεί καθόλου πόροι αλλά ούτε και έχουν εντοπιστεί δυνητικές πηγές χρηματοδότησης (ή ανθρώπινοι πόροι).

VIII. Δείκτης αξιολόγησης της δράσης. Περιγράφει την αξία-συμβολή της προτεινόμενης πράξης στην υλοποίηση της τουριστικής στρατηγικής του προορισμού. Ο δείκτης προκύπτει από το άθροισμα της αξιολόγησης της κάθε δράσης στα προηγούμενα τέσσερα (4) κριτήρια (1.Προτεραιότητα-30%, 2.Σημαντικότητα-30%, 3.Τεχνικο-Διοικητική Ωριμότητα-20%, Χρηματοδοτική Ωριμότητα-20%) επί του αντίστοιχου συντελεστή βαρύτητας του κάθε κριτηρίου.

Η συνάρτηση της πολυκριτηριακής αυτής αξιολόγησης απεικονίζεται σχηματικά ως εξής:

Πίνακας 1: Απεικόνιση της μεθόδου πολυκριτηριακής αξιολόγησης των δράσεων

Στρατηγική 60%			Ωριμότητα 40%	
Δείκτης αξιολόγησης της δράσης	Βαθμός	Βαθμός	Βαθμός	Βαθμός
	= Προτεραιότητας * 30%	+ Σημαντικότητας * 30%	Τεχνικο-Διοικητικής Ωριμότητας * 20%	+ Χρηματοδοτικής Ωριμότητας * 20%

Η ανώτατη βαθμολογία που μπορεί να λάβει μία δράση είναι εκατό (100). Είναι σημαντικό να δηλωθεί πως η μέθοδος είναι δυναμική καθώς οι παράμετροι που καθορίζουν τον τελικό δείκτη αξιολόγησης είναι μεταβλητές που επηρεάζονται από τον χρόνο, τις συγκυρίες, κτλ. Ο παράγοντας 'σημαντικότητα' αποτελεί τη μόνη υποκειμενική παράμετρο της συνάρτησης και καθορίστηκε σε κάθε δράση με βάση την κατά το δυνατό αντικειμενική αξιολόγηση της Ομάδας Έργου. Το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της κάθε δράσης μπορεί να ληφθεί υπόψη ως μία ενδεικτική προτεραιοποίηση της δράσης αυτής.

IX. Συνέργεια με άλλα σχέδια δράσης. Αναφέρεται ο Κωδικός Αριθμός της δράσης με την οποία διαπιστώνεται συνέργεια.

X. Εμπλεκόμενοι φορείς - υπηρεσίες. Ως **Εμπλεκόμενοι Φορείς - Υπηρεσίες** ορίζονται οποιοδήποτε φορείς, υπηρεσίες, συλλογικότητες, νομικά και φυσικά πρόσωπα μπορεί να εμπλέκονται στο σχεδιασμό ή υλοποίηση της δράσης.

XI. Ως Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της δράσης αναφέρεται κατ' εκτίμηση **πότε η περίοδος έναρξης και λήξης της υλοποίησης της δράσης θεωρείται ως πλέον πιθανόν να πραγματοποιηθούν.**

XII. Ως Εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης αναφέρεται κατ' εκτίμηση το κόστος της συγκεκριμένης δράσης.

XII. Ως Δυνητικές πηγές χρηματοδότησης ορίζονται οι πιθανές πηγές προέλευσης των πόρων που θα καλύψουν το κόστος υλοποίησης της δράσης (π.χ. ίδιοι πόροι, ΣΑΤΑ, ΠΕΠ, Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, πόροι από συγκεκριμένο χρηματοδοτικό πρόγραμμα όπως Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη, Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας, κτλ.).

Στη συνέχεια, η Ομάδα Έργου ενσωματώνει στον αναλυτικό πίνακα σχεδίων δράσης που ακολουθεί προτάσεις αυτές. Κάθε πρόταση παρατίθεται μαζί με μια σειρά από πληροφορίες που συνολικά αποτελούν την ταυτότητα της δράσης.

Παράλληλα με την καταγραφή των έργων ξεκινά η σύνταξη του συνθετικού πίνακα του επιχειρησιακού σχεδίου του προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης για να διαπιστωθεί κατά πόσο από την μια μεριά οι προτάσεις καλύπτουν σε ικανοποιητικό βαθμό όλους τους άξονες δράσεις και τους στόχους του προγράμματος και από την άλλη κατά πόσο οι

προτάσεις αυτές συνάδουν με τον σχεδιασμό του φορέα υλοποίησης και εντάσσονται στο ευρύτερο επιχειρησιακό του σχέδιο.

I Κωδ. Δράσης	II Τίτλος δράσης	III Στόχος	IV - Προτεραιότητα	V - Σημαντικότητα	VI - Τεχνικο-Διοικητική ωριμότητα	VII - Χρηματοδοτική ωριμότητα	VIII - Δείκτης αξιολόγησης δράσης	IX - Συνέργεια με άλλες δράσεις	X Εμπλεκόμενοι φορείς-υπηρεσίες	XI Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δράσης	XII Εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης	XIII Δυνητική πηγή χρηματοδότησης
1.1.1	Δημιουργία τουριστικού πακέτου προσανατολιζόμενου σε ταξιδιώτες 55+ από τις Σκανδιναβικές χώρες σε συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη	1.1	2	2	1	2	1,8		Σύνδεσμος Ξενοδόχων, Γραφεία εισερχόμενου τουρισμού	2019-2020	10.000,00 €	Σύνδεσμος Ξενοδόχων
1.2.1	Δημιουργία σειράς ενημερωτικών σεμιναρίων σε ξενοδόχους για τις υπηρεσίες που προτιμούν συγκεκριμένες αγορές επισκεπτών	1.2	3	3	2	2	2,6	1.3.1	Σύνδεσμος Ξενοδόχων	2020	10.000,00 €	Σύνδεσμος Ξενοδόχων, ΠΕΠ
1.3.1	Δημιουργία σειράς εκπαιδευτικών σεμιναρίων για το προσωπικό των ξενοδοχείων σε συνεργασία με τον σύνδεσμο ξενοδόχων	1.3	3	3	1	2	2,4	1.2.1	Σύνδεσμος Ξενοδόχων	2020	20.000,00 €	Σύνδεσμος Ξενοδόχων
2.1.1	Εκπόνηση μελέτης για τη δημιουργία δικτύου πολιτιστικών πόρων	2.1	3	3	2	1	2,4		Δήμος, Εφορεία Αρχαιοτήτων	2020-2021	24.000,00 €	Δήμος, ΠΕΠ
2.2.1	Έρευνα αγοράς για τα πλέον επιτυχημένα πολιτιστικά φεστιβάλ εκτός περιόδου υψηλής ζήτησης και σύσταση προδιαγραφών	2.2	2	3	1	2	2,1		Δημοτική επιχείρηση πολιτισμού	2020	6.000,00 €	Δημοτική επιχείρηση πολιτισμού

I Κωδ. Δράσης	II Τίτλος δράσης	III Στόχος	IV - Προτεραιότητα	V - Σημαντικότητα	VI - Τεχνικο-Διοικητική ωριμότητα	VII - Χρηματοδοτική ωριμότητα	VIII - Δείκτης αξιολόγησης δράσης	IX - Συνέργεια με άλλες δράσεις	X Εμπλεκόμενοι φορείς-υπηρεσίες	XI Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δράσης	XII Εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης	XIII Δυνητική πηγή χρηματοδότησης
2.3.1	Σύνταξη σχεδίου διαχείρισης για τον σημαντικότερο αρχαιολογικό χώρο της περιοχής	2.3	3	4	3	3	3,3		Δήμος, Εφορεία Αρχαιοτήτων	2020-2022	35.000,00 €	Δήμος, Εφορεία Αρχαιοτήτων, ΠΕΠ
3.1.1	Εκπόνηση μελέτης δημιουργίας θεματικού περιπάτου στο αστικό κέντρο	3.1	2	3	2	1	2,1		Δήμος, Οργανισμός Λιμένα, Τεχνικό Επιμελητήριο	2020-2024	45.000,00 €	Δήμος, ΠΕΠ
3.2.1	Δημιουργία ημερολογίου εκδηλώσεων και σχεδίου προώθησής του	3.2	2	2	3	3	2,4		Δημοτική επιχείρηση πολιτισμού	2020	9.000,00 €	Δημοτική επιχείρηση πολιτισμού, Επιμελητήριο
4.1.1	Εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας για τη σύνδεση του προορισμού με το λιμάνι του Πειραιά	4.1	3	3	1	1	2,2		Οργανισμός Λιμένα	2020-2021	19.000,00 €	Οργανισμός Λιμένα

I Κωδ. Δράσης	II Τίτλος δράσης	III Στόχος	IV - Προτεραιότητα	V - Σημαντικότητα	VI - Τεχνικο-Διοικητική ωριμότητα	VII - Χρηματοδοτική ωριμότητα	VIII - Δείκτης αξιολόγησης δράσης	IX - Συνέργεια με άλλες δράσεις	X Εμπλεκόμενοι φορείς-υπηρεσίες	XI Εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της δράσης	XII Εκτιμώμενος προϋπολογισμός δράσης	XIII Δυνητική πηγή χρηματοδότησης
4.2.1	Έρευνα αγοράς για τους χρήστες σκαφών αναψυχής στην ευρύτερη περιοχή	4.2	3	3	1	2	2,4		Οργανισμός Λιμένα, Εταιρίες σκαφών αναψυχής	2020	8.000,00 €	Οργανισμός Λιμένα
5.1.1	Έρευνα αγοράς για την ετήσια ζήτηση συνεδριακών εκδηλώσεων σε επίπεδο χώρας	5.1	3	4	2	2	2,9	5.2.1	Σύνδεσμος Ξενοδόχων, Γραφεία εισερχόμενου τουρισμού	2020	5.000,00 €	Δήμος
5.2.1	Εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας για ένα γραφείο συνεδρίων	5.2	2	3	1	1	1,9	5.1.1	Σύνδεσμος Ξενοδόχων, Γραφεία εισερχόμενου τουρισμού	2020	7.000,00 €	Δήμος

Δ 2 Οικονομικός προγραμματισμός δράσεων

✂ Εργαλείο 21 – Οικονομικός προγραμματισμός έργων και δράσεων

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ			
		20 ...	20...	20...	20...

ΕΣΟΔΑ ΑΝΑ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	20...	20...	20...	20...	20...
Τομεακά Προγράμματα ΕΣΠΑ					
ΠΕΠ					
Δάνεια					
Ίδιοι πόροι					
Άλλα					

Δ 3 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

✂ Εργαλείο 22 – Ενδεικτικοί δείκτες

Η ανάγκη για τη χρήση δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης προκύπτει από την προσέγγιση της εστίασης στα αποτελέσματα ('result oriented approach') η οποία ευνοεί την εξοικονόμηση πόρων από δράσεις που δεν έχουν συγκριτικά την ίδια θετική επίδραση σε σχέση με άλλες και όσον αφορά την επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου (πχ, αναβάθμιση και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων μιας περιοχής).

Στο πλαίσιο της ανάγκης ανταπόκρισης στις απαιτήσεις των Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ), το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης συνέταξε το Ενιαίο Σύστημα Παρακολούθησης Δεικτών ΕΣΠΑ 2014-2020 που αποτελεί το βασικό εργαλείο παρακολούθησης έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία. Αποτελεί, κατ' επέκταση, μια ασφαλή «τράπεζα δεικτών» για όσους ενδιαφέρονται να δημιουργήσουν συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Οι δείκτες για την παρακολούθηση ενός επιχειρησιακού σχεδίου τουριστικής ανάπτυξης που ακολουθούν είναι ενδεικτικοί, έχουν δυναμικό χαρακτήρα και μπορούν να τροποποιηθούν ανάλογα με τις ανάγκες. Επίσης πρέπει ο καθένας από αυτούς να πληροί και τα πέντε κριτήρια καταλληλότητας: **α)** να είναι σαφής, **β)** να είναι επαρκώς και αξιόπιστα ποσοτικοποιημένος, **γ)** να είναι διαθέσιμος & μετρήσιμος, **δ)** να είναι κατάλληλος και συναφής με αυτό που επιδιώκει να μετρήσει, και **ε)** να θέτει ρεαλιστικές τιμές-στόχους.

Κωδικός δείκτη	Περιγραφή δείκτη	Μονάδα μέτρησης	Κατηγορία δείκτη
CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
CO23	Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	Τετραγωνικά μέτρα	Εκρών
CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	Εκρών
CO39	Δημόσια ή εμπορικά κέντρα που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	Εκρών
T1020	Προστατευόμενες περιοχές με εργαλεία διαχείρισης/ Σύνολο προστατευόμενων περιοχών	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T1032	Μεταβολή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα (μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα)	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T1822	Μεταβολή της επισκεψιμότητας πολιτιστικών χώρων	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T1823	Μεταβολή της επισκεψιμότητας προστατευόμενων περιοχών	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
609002*	Μήκος ποδηλατοδρόμων / μονοπατιών που κατασκευάζονται	Χιλιόμετρα	Εκρών
609003*	Παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας	Αριθμός παρεμβάσεων	Εκρών
609101*	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων φυσικής κληρονομιάς	Αριθμός παρεμβάσεων	Εκρών
609401*	Κτίρια που αποκαθίστανται / αναδεικνύονται	Αριθμός κτιρίων	Εκρών
609402*	Μνημεία Αρχαιολογικοί χώροι που αναδεικνύονται / αναβαθμίζονται	Αριθμός μνημείων	Εκρών
609403*	Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις πολιτιστικού περιεχομένου (Φεστιβάλ, Εκθέσεις σύγχρονου πολιτισμού κτλ.)	Αριθμός συμμετεχόντων	Εκρών
609404*	Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός χώρων	Εκρών
609405*	Δράσεις αξιοποίησης και ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	Αριθμός δράσεων	Εκρών
609407*	Ενέργειες προβολής των φυσικών και πολιτιστικών πόρων	Αριθμός ενεργειών	Εκρών
609408*	Δράσεις προώθησης και τουριστικής προβολής	Αριθμός δράσεων	Εκρών
609410*	Ενέργειες στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης τουριστικής προβολής της	Αριθμός ενεργειών	Εκρών

	Περιφέρειας		
609412*	Ψηφιακές εφαρμογές που αναπτύσσονται	Αριθμός εφαρμογών	Εκροών
52471*	Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις	Αριθμός	Εκροών
T1015	Ποσοστό start-ups/νέων εταιρειών στους ενισχυόμενους κλάδους προς το σύνολο νέων επιχειρήσεων	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T1040	Συμμετέχοντες που κατέχουν θέση εργασίας στον τουρισμό-πολιτισμό, (συ-περιλαμβανομένης της αυτοαπασχόλησης) έξι μήνες μετά τη λήξη της συμμετοχής τους στο πρόγραμμα κατάρτισης	Αριθμός ατόμων	Αποτελέσματος
T1828	Ποσοστό αύξησης εξυπηρετούμενου επιβατικού πληθυσμού	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T2422	Ποσοστό Περιοχών που αναβαθμίζονται σε αστικά οικιστικά κέντρα	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T2884	Ποσοστό μεταβολής της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας Τουριστικής Δραστηριότητας	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T3263	Ποσοστό αύξησης του αριθμού εισιτηρίων πολιτιστικών χώρων της Περιφέρειας	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
T3272	Ποσοστό μεταβολής του πληθυσμού που εξυπηρετείται από μέσα σταθερής τροχιάς	Ποσοστό (%)	Αποτελέσματος
	Δαπάνες (ανά δράση και έτος, στόχο και έτος, μέτρο και έτος, άξονα και έτος)	Ευρώ	Εισροών
	Αριθμός εποχικών προσλήψεων για την υλοποίηση των δράσεων	Αριθμός ανθρωπομηνών εργασίας	Εισροών

* Δείκτες που προέρχονται από τη βάση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος 'Εργόραμα'